

ARKIVARIENS BALANSAKT

En dekonstruerande läsning av offentlighets- och sekretesslagen med fokus på dess framställning av integritet

**Anton Almer
Madelene Svensson**

Examensarbete (30 högskolepoäng) i arkivvetenskap för masterexamen inom ABM-masterprogrammet vid Lunds universitet.

Handledare: Charlotte Hagström

År: 2019

The Balance act of the archivist

Abstract

In Sweden there are many laws that apply to government archives. Amongst them are the Public Access and Secrecy Act (*offentlighets- och sekretesslagen*) which regulates which records are bound by secrecy and which are rendered public. The Public Access and Secrecy Act frequently makes implicit references to a protection of integrity, particularly in its treaties on extradition.

To investigate what kinds of integrity the Swedish law, and by extension the governmental archivist, protects and upholds this thesis does a textual analysis of the Public Access and Secrecy Act. This is done with the goal of assisting governmental archivists in their interpretations of the law and to clarify what norms and values they are upholding. Therefore, the main question of the thesis becomes: *Which thoughts regarding integrity are the Public Access and Secrecy Act explicitly and implicitly expressing?*

This thesis positions itself within the multidisciplinary field of archival science drawing its theories from post-structuralism and relying mainly on deconstruction and discourse analysis, in some cases with reference to information science and critical legal studies. In defining the readings, this paper utilizes Jacques Derrida's concept of *différance* which states that one textual or verbal statement holds within it a multitude of understandings and truths, none of which is more "true" than the other.

Through the analysis of the Public Access and Secrecy Act a plethora of possible definitions of integrity was identified, primarily because the law itself does not contain one explicit definition. The government itself, in some of the Official Reports of the Swedish Government (*Statens offentliga utredningar*), claims that the term both should not and cannot be defined in singularity. By examining the implicit subtext of the act, however, there is a clear definition that can be seen throughout; namely, that integrity can be defined as a holistic entity. When information has the potential to distort this entity, regardless of what constitutes its 'wholeness', then that information must necessarily be protected under the secrecy law.

However, seeing integrity as a measure of 'wholeness' is not the only definition which could be drawn from the readings. Instead, two further definitions of integrity implicitly could be found in the law. One is Mark Halfon's definition of personal integrity which proposes that a person of integrity is someone who maintains a commitment to one or several ideals. The other is Helen Nissenbaum's theory of contextual integrity, which suggests that every piece of information has different rules regarding flow and appropriateness pertaining to its context. A fifth conclusion deduced is that the state itself, according to the law, is automatically considered to have integrity. In the process of answering the thesis question, the rigid dichotomy of a private and public sphere itself becomes a highly questionable construct, leading to multiple more problematizations of the Public Access and Secrecy Act.

The overarching conclusion of this paper is that integrity and the law can both be viewed from a variety of differing perspectives, which lead to the multilayering and nuance in the definitions of each accordingly. This thesis suggests that that the role of an archivist exists exactly here; in a nexus of multiplicities. The work of the archivist, therefore, can be seen not as a static responsibility, but as a balancing act, in which the archivist's obligation is to facilitate between different understandings of the law and its use of the term integrity.

Keywords

Integrity; Contextual integrity; Personal integrity; State integrity; Deconstruction; Discourse analysis; Post-structuralism; Law; Archive; Archivist; Archival science; Public Access and Secrecy Act; Interdisciplinary; ALM

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1 Identifierade problem	8
1.2 Syfte och frågeställningar	9
1.3 Integritet i relation till arkiv, bibliotek och museer	9
2. Teoretiska perspektiv	11
2.1 Poststrukturalistiska teorier	11
2.1.1 Dekonstruktion	11
2.1.2 Diskursanalys	12
2.1.3 Critical Legal Studies	15
2.1.4 Kritik mot poststrukturalistisk teori.....	15
2.2 Integritetsbegreppets mångtydighet.....	17
2.2.1 Introduktion till integritet	17
2.2.2 Moralisk och personlig integritet.....	18
2.2.3 Kontextuell integritet.....	21
3. Tidigare forskning	23
3.1 Forskning om integritet inom ABM-fältet.....	23
3.2 Forskning om integritet i relation till juridik.....	24
3.3 Poststrukturalistisk forskning på det juridiska fältet	25
3.4 Begreppsutredning inom ABM	26
3.5 Undersökningens plats i ett interdisciplinärt arkivvetenskapligt fält	27
4. Metodologiska tillvägagångssätt och avgränsning	29
4.1 Textanalys och etiska överväganden	29
4.2 Dekonstruktion som metod.....	30
4.3 Avgränsning och konkret metod	31
5. Ingång till analysen	33
5.1 En introduktion till lagtexten.....	33
5.2 Om sekretess i Sverige	33
6. Analys.....	35
6.1 Lagens tystnader	35
6.2 Spår av moralisk och personlig integritet.....	37
6.2.1 Skyddet av den personliga integriteten.....	37
6.2.2 Moraldiskurs och avskiljandet av vansinne.....	39
6.2.3 Den enskildes integritet från en annan vinkel	41
6.2.4 Den dödes integritet och den kroppsliga integriteten	42
6.3 Kontextuell integritet.....	44
6.3.1 Flödesnormer och verksamhetsfullföljning	44
6.3.2 Lämplighetsnormer och en förlängd privat sfär	46
6.4 Statens integritet	48
6.4.1 Ekonomiska angelägenheter	49
6.4.2 Statliga övertramp på individens kroppsliga integritet.....	49
6.4.3 Rikets säkerhet	50
6.4.4 Polismyndigheten och personregister	51
6.4.5 Statens commitments.....	52
6.5 Arkivarien och integritet.....	52
6.5.1 Arkivariens maktposition	52
6.5.2 Utrymme för att tolka lagtexten	54
6.5.3 Arkivariens integritet kontra institutionens integritet.....	55
7. Sammanfattning och slutsatser.....	57
7.1 Integritet	57

7.2	Moralisk och personlig integritet.....	58
7.3	Kontextuell integritet.....	59
7.4	Statlig integritet	61
7.5	En ”ny” arkivarieroll – balansören	62
7.6	De sekundära syftena.....	62
7.7	Förslag till vidare forskning	63
8.	Avslutning	64
	Litteraturförteckning	65
	Bilaga 1: Arbetsfördelning.....	69

1. Inledning

En arkivarie vid en statlig eller kommunal myndighet styrs i stora delar av sitt arbete av en uppsättning lagar, vilka härnäst kommer benämnas som *arkivlagar*. Bland dessa arkivlagar finns exempelvis arkivlagen (SFS 1990:782), tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) och offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). Myndighetsarkivariens uppgift är bland andra att sortera, förteckna, förmedla och tillhandahålla allmänna handlingar. I tryckfrihetsförordningens andra kapitel definieras den tekniska innebörden av en allmän handling. Exempelvis skall handlingen förvaras, ha inkommit, eller ha upprättats hos en myndighet. I 1 § i samma kapitel skrivs också syftet med handlingars offentlighet ut:

Till främjande av ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande ska var och en ha rätt att ta del av allmänna handlingar.

Tryckfrihetsförordningen formar således en aspekt av myndighetsarkivariens yrkesutövande. Om en medborgare vill få tillgång till en allmän handling skall handlingen lämnas ut skyndsamt. Detta skyndsamma utlämnande är en grundprincip för myndighetsarkivarien. Inom arkivvetenskapen har samma princip speglats genom att tala om arkivariens tillgängliggörande och förmedlande uppdrag. Denna grundsats, denna *offentlighetsprincip*, kan betecknas som arkivariens första budord.¹

Parallellt med ovanstående demokratiska grundinställning löper en annan av arkivlagarna: offentlighets- och sekretesslagen, OSL. Denna lag innehåller bland annat bestämmelser om när en allmän handling *inte* skall lämnas ut. OSL bestämmer därmed när myndighetsarkivarien skall frångå sin grundinställning, vilket det finns olika anledningar till – exempelvis av skäl som rör rikets säkerhet eller när det gäller att skydda individen (i lagtexten *den enskilde*).

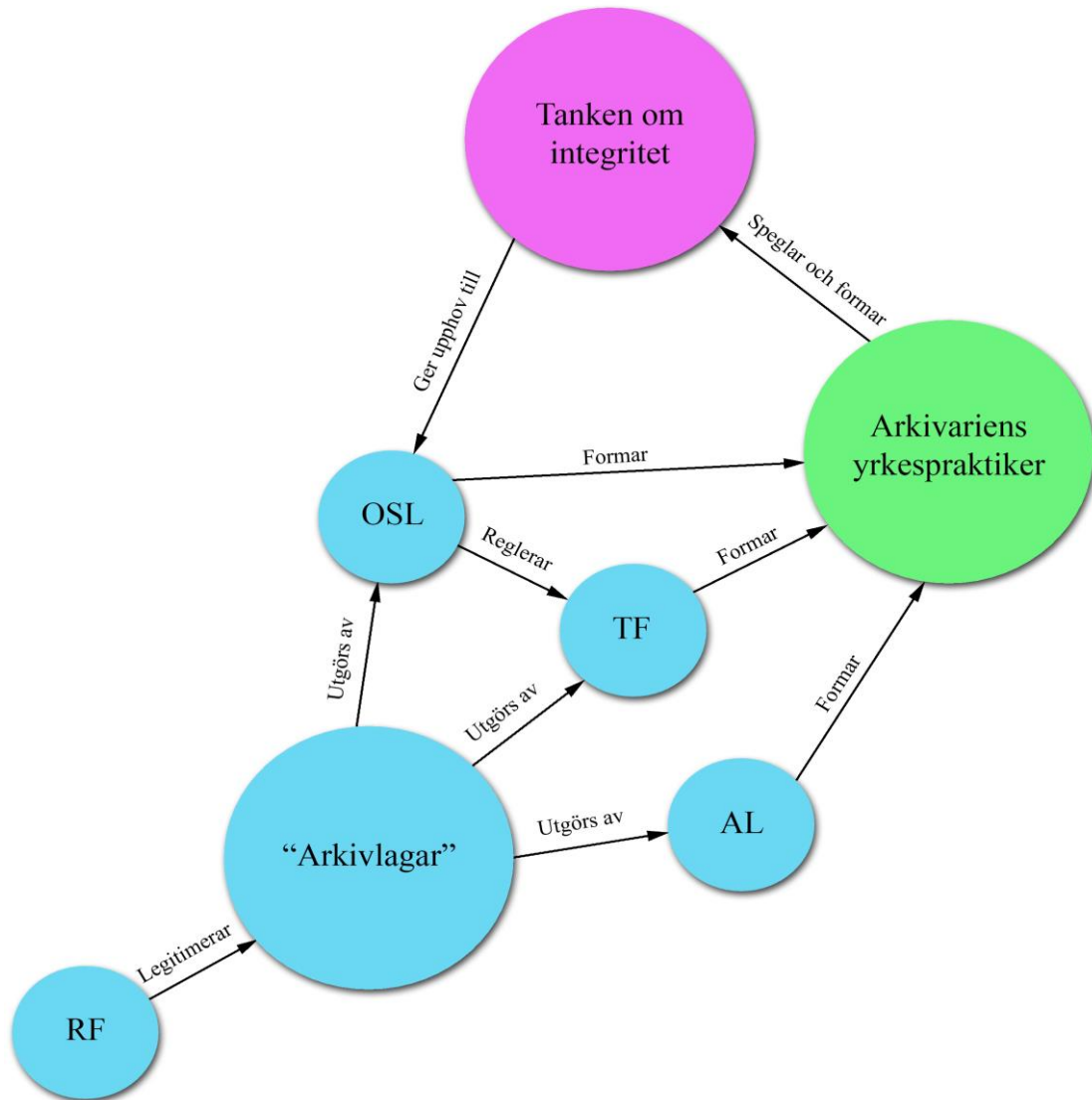
Arkivlagarna formar arkivariens faktiska yrkespraktik vilket innebär att en granskning av lagarna har potential att på olika sätt öka förståelsen för arkivariers arbetsuppgifter. Vi tror även att det kan öka förståelsen för handlingarnas roll i samhället och handlingarnas påverkan på medborgarna. Vi tror dessutom att arkivlagarna och då främst OSL spelar ytterligare en roll. Vi menar att denna kan säga något om hur samhället *ser* på individens integritet, samtidigt som den *formar* synen på individens integritet.

Lagtexten kan sägas spegla samhällets gemensamma syn på olika företeelser eftersom regeringsformen (SFS 1974:152), en av Sveriges grundlagar, inleder 1 kap. 1 § med att fastslå att “All offentlig makt i Sverige utgår från folket” samt att “Den offentliga makten utövas under lagarna”. Dessa lagar stiftas av riksdagen som, enligt 4 § i samma kapitel, är “folkets främsta företrädare”. Lagtexten kan samtidigt sägas forma samhällets syn på olika företeelser eftersom lagtext är tvingande och statisk – verkligheten måste anpassa sig efter den. Vi ämnar synliggöra lagtextens, och specifikt

¹ För att vara mer noggrann är detta möjligen arkivariens andra budord. Det första borde rimligtvis vara det gällande bevarande av handlingar eftersom ingenting kan förmedlas och tillgängliggöras om det inte finns bevarat.

OSL:s, tvåfaldiga funktion för att öka förståelsen för arkivariens yrkesutövande och för att placera arkivvetenskapen och arkivpraktiken i en idéhistorisk kontext.

Modell 1. Visuellt representation av arkivlagarnas påverkan på arkivariens yrkespraktiker och integritetens relation till både lagarna och arkivarien.

Förkortningar i modell:

RF = Regeringsformen, OSL = Offentlighets- och sekretesslagen,
TF = Tryckfrihetsförordningen, AL = Arkivlagen

1.1 Identifierade problem

En diskussion om integritet i relation till lagtext synliggör en mångfacetterad problematik som berör både arkivarietjänsten och samhället. Lagstiftarna erbjuder ingen rättfram definition av vad begreppet integritet inbegriper eller bör inbegripa, vilket vi återkommer till i kapitel 6.1. Teoretiskt och filosofiskt finns det en mängd olika sätt att definiera integritet i relation till den enskilde – vilken har lagstiftarna valt? Är denna definition enhetlig eller tyder lagens formuleringar på att olika definitioner av integritet kan skönjas inom samma lagtext?

Att det inte finns en tydlig definition av integritet kan skapa praktiska problem för myndighetsarkivarier när de ställs inför frågan: Varför finns det begränsningar av utlämnandet av denna allmänna handling? Lagtexter är inte menade att vara otvetydiga i sina formuleringar, de är till sin natur tolkningsbara. För att förenkla arkivariers tolkningar av arkivlagarna i deras dagliga arbete menar vi att det krävs en gedigen diskussion om juridiska tolkningar och vilka underliggande tankar som föranleder dem. Den enskilde arkivarien borde ha en grundläggande förståelse om varför hen å ena sidan får lämna ut handlingar och å andra sidan varför hen inte får det. Genom en gemensam diskussion torde det bli enklare för arkivarien att försvara sin ståndpunkt på ett externt plan, mot en allmänhet. Det bidrar även till att arkivarier internt får en förståelse för varandras tolkningar av lagen.

Liksom arkivarier förväntas vidareförmedla tolkning av historiska källor och förmedla vikten av att delge handlingar till allmänheten vill vi även att de skall kunna förväntas förklara och belägga beslut påverkade av juridik på ett tydligt och lättförståeligt sätt. Detta skulle kunna uppnås genom att lägga mer vikt vid juridikens roll inom arkivvetenskapen. Det vore även rimligt att, inom forskning och utbildning, föra diskussioner om vad individers, arkivariers och statens integritet bör vara, är och framställs som. Ett beslut om hämmande av offentlighetsprincipen bör kunna framställas i all sin komplexitet på ett enkelt och resonerande sätt. Denna undersökning vill inom ramarna för arkivvetenskapen utveckla en teoretisk diskussion om lagarnas varande och framställande/skyddande av integritet. Förhoppningen är att denna diskussion i större utsträckning skall integreras i *arkivaria*. Detta ord, arkivaria, är ett samlingsbegrepp som vi föreslår för de arkivrelaterade yrkespraktikerna och den akademiska disciplinen arkivvetenskap. Termen syftar till att ringa in den teoretiska och praktiska sfären som är kopplad till arkiv.

Sammanfattningsvis är problemen som identifierats:

- Det är oklart vilken syn på integritet staten/lagstiftaren har utgått från vid formulerandet av sekretesslagen.
- Eftersom detta är oklart finns det en risk att myndighetsarkivarien inte vet vilka tankar om integritet hen upprätthåller i sitt myndighetsutövande.
- En problematisk följd av ovanstående är att det innebär att arkivarien saknar djupgående kunskaper om varför det finns begränsningar på utlämnandet av allmänna handlingar.

1.2 Syfte och frågeställningar

Det huvudsakliga syftet med undersökningen är att synliggöra vilka aspekter av integritet som offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) ger uttryck för. Detta är relevant för arkivvetenskapen eftersom det synliggör vilka normer och värderingar myndighetsarkivarierna upprätthåller i sin yrkesutövning. Att synliggöra detta bidrar till att konkretisera vilka skepnader arkivariernas maktutövande kan ta. Vidare öppnar detta en diskussion om vad integritet är, en definitionsdiskussion som för närvarande lyser med sin frånvaro inom arkivvetenskapen. Eftersom ett akademiskt fält, såsom arkivvetenskapen, formas av sin diskurs och diskursen bland annat utgörs av en uppsättning begrepp finns det ett värde i att definiera dessa begrepp. Ytterligare ett syfte med undersökningen är att visa vilken roll tankar om integritet spelar i *arkivaria*.

Genom en dekonstruerande läsning skall följande frågeställning besvaras:

- Vilka tankar uttrycker offentlighets- och sekretesslagen implicit och explicit om integritet?

Genom att besvara denna fråga besvaras även följande fråga:

- Vilka tankar om integritet upprätthåller och balanserar arkivarierna i sin yrkesutövning?

Vi har även identifierat några sekundära syften med, och potentiella sidoeffekter av, denna undersökning. En sidoeffekt blir att denna undersökning har potential att uppmåna andra inom humaniora att våga närma sig lagtext med en kritisk blick. Om andra akademiska discipliner utöver juridiken skulle engagera sig mer i studier av lagtext skulle detta kunna verka för att avmystifiera lagtext och djupare belysa vad Derrida kallar för "auktoritetens mystiska karaktär" (2005, s. 18).² Eftersom lagen utövar makt över alla medborgare finns det en poäng i att alla medborgare engagerar sig i dess varande i större utsträckning för att kunna utvärdera det demokratiska verktyget den är tänkt att vara. Ett annat sekundärt syfte är att vi vill påvisa hur det går att använda arkivvetenskapen för att nå mer allmängiltiga filosofiska frågor, vilket vi tror att en undersökning av integritet i relation till OSL leder till. Detta skulle kunna öppna upp arkivfältet och arkivvetenskaplig forskning för en större publik.

1.3 Integritet i relation till arkiv, bibliotek och museer

I ett ABM-sammanhang definierar den omfattande hanteringen av sekretessbelagda uppgifter arkivarieyrket i större utsträckning än biblioteksyrket eller museiyrket. Hanteringen av sekretessbelagda uppgifter gör därför att arkivarierna ofta kommer att röra sig närmare integritetsbegreppet än sina ABM-kusiner. Den sedan några år aktuella museidebatten angående uppvisandet och repatrieringen av mänskliga kvarlevor (oftast från marginaliserade grupper) kan givetvis också anses gå in på frågor om integritet. Skillnaden är att den debatten inte är karaktäristisk för samtliga museer. Den är inte något som ingår i det dagliga arbetet. Debatten handlar snarast om en uppgörelse med ett problematiskt förflutet, som blott råkar äga rum i nutid. Diskursen om integritet inom myndighetsarkiv (och kanske även i den enskilda sektorn) har emellertid alltid varit och ter sig hela tiden bli ännu mer aktuell. Trots detta har relativt lite forskning företagits inom området.

² Med dess mystiska karaktär åsyftas frågan: Ur vad härstammar auktoritet?

Integritetsfrågor kan även länkas till bibliotekssfären. Bibliotekarier hanterar exempelvis databaser över låntagare (bibliotekskort). De agerar under premissen att de ej får lämna ut personuppgifter angående en specifik person till någon annan än just den personen, enligt 40 kap. 3 § i OSL. Vi argumenterar emellertid för att frågan om att “lämna ut personuppgifter eller inte” inte är en fråga som behöver kontempleras dagligen av bibliotekarier. Som antytt ovan har frågan ett enhälligt svar – “nej”. Arkivarier inom myndigheter måste däremot, vid varje enskild förfrågan, betänka följande frågor: Är detta en allmän handling? Bör jag vidta någon form av sekretessåtgärd innan handlingen lämnas ut?

2. Teoretiska perspektiv

Våra teoretiska perspektiv är uppdelade i två delar. Teorier som präglar vår textanalys och vår syn på språk presenteras under 2.1 “Poststrukturalistiska teorier”. Teorier om och definitioner av integritetsbegreppet presenteras under 2.2 “Integritetsbegreppets mångtydighet”.

2.1 Poststrukturalistiska teorier

Samtliga av teorierna under 2.1 har kopplingar till, eller härstammar ur, vad som går under termen poststrukturalism. Poststrukturalismen uppstod i anslutning till postmodernismen och ser på språk som något fragmenterat. Språk är aldrig något som bär på enhetliga sanningar eller en enhetlig struktur. Poststrukturalism är således en tankerörelse som illustrerar en postmodernistisk syn på språk, där postmodernismens kritik mot metanarrativ och stora enhetliga förklaringar av verkligheten är riktad mot språket i sig självt (Nordin, 2003, s. 535).

Diskursanalys och dekonstruktion är direkta barn av poststrukturalismen och uppstod i Frankrike på 1960-talet. Critical legal studies, CLS, är mer avlägset besläktat till poststrukturalismen eftersom teorierna uppstod senare rent historiskt. Det är genom fältets implementering av dekonstruktion och diskursanalys som det är besläktat med poststrukturalismen, samt dess vilja att bryta ner och tänka kritiskt kring lagar och juridik. Medan dekonstruktion och diskursanalys kan appliceras på samtliga mänskliga fenomen riktar CLS in sig på just studiet av lagar och juridik.

2.1.1 Dekonstruktion

Idén om dekonstruktion utvecklades av Jacques Derrida i, bland andra verk, boken *De La Grammatologie*, översatt till engelska under titeln *Of Grammatology* år 1976. Derridas litterära och filosofiska stil beskrivs av konsthistorikern Måns Holst-Ekström på följande vis: “Han uttrycker sig genom paradoxer, parenteser, i kryptiska vändningar, nya ord, ibland genom slingrande långa meningar och komplexa textstrukturer, på gränsen till skönlitteratur. Det sistnämnda delar han med flera av sina franska kollegor – till den anglosaxiska språksfärens förtjusning, och förskräckelse” (2018, s. 29–30). Utan att göra en för extensiv djupdykning i Derridas stundom svår genomträngliga och begreppstunga resonemang följer nedan en redogörelse för hans utgångspunkter.

Talat språk, menar Derrida, är alltid närmast själva tanken som skall förmedlas och det skrivna ordet är alltid en teknisk representation av det talade ordet och kommer därför i andra hand i relation till idén (1976, s. 11). Genom språk har vi skapat vår förståelse av världen och metafysik – det är så vi har fått förståelsen kring vår existens. Detta kallas logocentrism: tanken om att vi med ord kan beskriva en extern verklighet. Med ett logocentriskt synsätt skapas potential för en överföring av förståelsen om vår existens från det talade ordet till det skrivna ordet. Detta tillskrivna samband mellan det talade och skrivna ordet möjliggör vad Derrida kallar för *grammatologi* vilket innebär “skrivandets vetenskap” (Ibid., s. 4).

Skrivande, och därmed text, är inte enbart en representation av det talade språket. Text är också ett eget fenomen. Under medeltiden började skrivandet uppfattas som något naturligt, evigt och universellt. Skrivande, och därmed text, var ett uttryck för sanningen (Ibid., s. 15). Skrivandet präglades alltså av logocentrismens anspråk på språkets verklighetsuttryckande potential och gav det ett evighetens och sanningens skimmer. Genom skrivna texter, genom boken, har förståelsen för verkligheten som en textuell sanning spridit sig och tvingat sig på världen (Ibid., s. 3). Med hjälp av dekonstruktion förstörs boken – boken som bärare av en evig sanning – och texten blottläggs (Ibid., s. 18). Dekonstruktionen används för att avslöja de underliggande antaganden som ligger till grund för alla texter. Dekonstruktion är ett sätt att avmystifiera texter, ett sätt att ifrågasätta deras antaganden om, och samtidigt skapande av, sanning.

För att möjliggöra dekonstruktionen introducerar Derrida begreppet *différance*. Syftet med *différance*-begreppet är att det skall vara ett verktyg med vilket vi förstår identiteter, alltså ett verktyg för att förstå vad något *är*. I västerländsk filosofi har vad något är traditionellt förstått på ett av två sätt: Antingen utgörs saken i fråga av dess inneboende kvaliteter eller så utgörs den av sin relation till andra saker. Oavsett hur något har förstått, genom dess inneboende kvaliteter eller genom dess relation till andra identiteter, så har saken uppfattats som statisk, mer eller mindre oföränderlig (Glendinning, 2011, s. 61–62). Det är just detta Derrida motsätter sig, att identiteten skulle vara oföränderlig och ensidig, att den skulle bära på en essens. Han menar att identiteten dels definieras av sin relation till andra saker *men* att identiteten också definieras av inneboende skillnader. *Différance* syftar just till dessa inneboende skillnader, att identiteten är multipla saker, att den innehar skillnader och motsättningar i och mot sig själv (Ibid., s. 62). För Derrida förstås identiteter bäst genom denna eviga rörelse som *différance* är, identitetens ständiga skillnad mot sig själv och därmed mot alla andra identiteter (som också är i ständig förändring). “Every sign ‘is constituted historically as a weave of differences’” (Ibid., s. 63).

För personer bekanta med postmodernism kan ovanstående teori te sig uppenbar, som ett samtida förhållningssätt till världen. Poängen är dock att vi vill vara transparenta med att det är genom detta synsätt vi kommer försöka förstå vårt studerade material. Vi kommer aktivt leta efter inneboende skillnader och motsättningar eftersom vi förutsätter att det är ett fruktbart sätt att förstå materialet och komma åt vår frågeställning på. Vi kommer medvetet sträva efter pluralitet i vår analys eftersom detta är centralt för dekonstruktion. För Derrida är pluraliteten inte reducerbar, förståelsen för en text skapas genom mångfalden av tolkningar och inte genom *en* härskande sanning (Ibid., s. 56–57).

2.1.2 Diskursanalys

Diskursanalys som teori och metod är inte ett homogent fält. Grundaren till analysättet, Michel Foucault, inspirerade en mängd olika teoretiker som utvecklat sina egna metoder och fokuspunkter vid analysen. Det som kan sägas förena inriktningarna är hur de tänker i termer av diskurser eftersom diskursanalys är en systematisk studie av diskurser (Bergström & Boréus, 2012, s. 355).

Så vad är en diskurs? Ordets etymologiska ursprung är latinets *discursus* som innebär samtal, yttrande eller tal. "Enklast brukar diskurs beskrivas som en helhet av sammanhängande uttryck, utsagor och begrepp. [...] Diskurser skapar tankesystem och tankemönster med vilka vi ser och förstår världen" (Holmberg, 2008, s. 219). Vi är alla del av en diskurs och det kan finnas flera diskurser inom en viss diskurs. Diskurser kan sägas bestå av abstrakt material, idéer, som skapar tydliga och fasta roller. En diskurs består av en situerad sanning. Diskursen formeras kring idéer, attityder, trossatser, handlingsmöjligheter och praktiker. Diskursanalytiker menar att idéer "förutsätter ett språk som i sin tur organiserar den sociala verkligheten" (Ibid., s. 354). Här överlappar diskursanalysen med Derridas (1976) syn på det skrivna ordet som något som förgräper sig på verkligheten och därmed strukturerar och förändrar den. Ett överlapp som inte är så konstigt med tanke på att diskursanalys och dekonstruktion kommer ur samma intellektuella mylla. Ett av våra grundantaganden är att lagtexterna som vi studerar är en del av en samtida (arkiv)diskurs.

Carol Lee Bacchi introducerade i boken *Women, policy and politics* (1999) sin version av diskursanalys. Där redogör Bacchi för den teori hon kallar "What's the problem?" som hon främst applicerar på läsningen och förståelsen av policyförslag. Bacchi skriver själv att "every policy proposal contains within it an explicit or implicit diagnosis of the 'problem' which I call its problem representation" (1999, s. 1–2). Policies presenterar helt enkelt inte bara "detta är problemet och detta lösningen" utan de presenterar *representationer* av problem och lösningar. Hon anser att hur ett problem ramas in och representeras kan avslöja vad som ligger under ytan på texten (Ibid., s. 3–7).

För att komma åt det som ligger under ytan – lagstiftaren eller policyskrivarnas avsikter och antaganden – måste två perspektiv jämföras. Här går det att se till vad som inkluderas och tas för givet samt vad som exkluderas. För att analysera detta fokuserar hon på diskurs i form av språk, koncept och kategorier. Hon fokuserar även på platsen policyn skrevs på, vid vilken tid den skrevs och i relation till vilken institution. Även om en policy skiljer sig från en lag i sin natur, de är rekommendationer och inte absoluta påbud med påföljande straff vid överträdelse mot dem, är hennes sätt att läsa dem högst illuminerande även för vårt arbete. Vi tror oss nämligen, i förarbeten till lagar och i lagen själv, finna spår av det staten anser vara ett problem som bör åtgärdas genom stiftandet av en ny lag eller ändringen av en befintlig lag (Ibid., s. 2–7). Vi kommer till förmån för en dekonstruktiv analys inte att inkludera en analys av kontext, vem det var som föreslog lagen eller vilka institutioner den appliceras på, utöver konstaterandet att OSL appliceras på myndighetsarkiv. Utifrån Bacchis synsätt kan vi även konstatera att existensen av OSL pekar på att staten ansett att det funnits ett behov av ett officiellt integritetsskydd.

I sin teori bygger Bacchi in transparens och subjektets roll vilket kommer att vara talande även för vår analys av lagtexterna. Hur individen eller organisationen uppfattar och tänker på något avgör vilka åtgärderna och perspektiven som uttrycks blir (Ibid., s. 1–2). Bacchi poängterar vikten av att subjektivt kommentera och utvärdera sina fynd i texterna. Dessa kommentarer medger hon beredvilligt ofrånkomligen kommer att formuleras i enlighet med uttolkarens värderingar, antaganden, utgångspunkter och motivation. Hon menar helt enkelt att även om den som analyserar inte är transparent i fråga om sin subjektivitet kommer subjektiviteten alltid att sippra igenom i språkbruket – det går aldrig att slita sig ur subjektets bojor (Ibid., s. 10). En annan aspekt Bacchi

nämner är att en analys alltid blir ett urval av material, analysfrågor och slutsatser/kommentarer. Det är helt enkelt omöjligt att täcka alla fält i en enda undersökning (Ibid., s. 13). Likaså har vi gjort ett urval eftersom vi inte har pretentioner att ge en bild av samtliga lagar eller ens hela OSL. Vi har valt ut vilken lagtext vi kommer att analysera, vilka stycken av den vi anser mest relevanta att analysera samt begränsat vår analys och slutsats av den utvalda textmassan. För vår analys kommer detta innebära att vi vid somliga tillfällen enbart erbjuder två tolkningar av samma textstycke, trots att vi fortfarande menar att varje textstycke kan husera oändliga tolkningar. Ibland har vi bara presenterat en enda tolkning eftersom vi inte funnit en annan uppenbar tolkning utifrån våra teorier och förståelsehorisonter. Det känns mer sanningsenligt att lämna analysen där än att forcera fram fler tolkningar som våra teorier inte kan stödja. En längre diskussion om subjektets roll i relation till textanalys utvecklas under kapitel fyra "Metodologiska tillvägagångssätt".

Boréus poängterar att Bacchi, i likhet med Foucault, inte har utarbetat ett tydligt metodologiskt tillvägagångssätt i sin studie. Bacchi bidrar snarare med en ingång till ett tankesätt och pekar därefter ut potentiella frågeställningar som kan ställas mot texten (2015, s. 182). Det innebär att det främst kommer att vara Bacchis teoretiska ingång, hur hon ser på juridiska handlingars varande, som denna studie kommer att anamma.

Det finns även diskursanalytiska begrepp som är av vikt för studien. Michel Foucault presenterar i *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970* (1993) tre utestängningsmekanismer. Utestängningsmekanismernas natur är sådan att de existerar för att skapa en enhet inom en diskurs. För att människan skall kunna se sin värld som enhetlig måste det finnas fenomen, idéer och personer som exkluderas ur diskursen vid en viss tidpunkt. Vi tror att det finns orsak att tro att lagtexter upprättar en viss bild av samhället. Lagtexterna i sig hjälper till att upprätta en diskursens ordning, genom inkludering och utestängning.

Foucault använder sig av två metoder för att studera diskurser: genealogi och arkeologi. Utestängningsmekanismernas funktion framstår främst vid en arkeologisk analys och är till sin natur kopplade till det som anses vara den rådande sanningen i ett visst *episteme*. Ett *episteme* är enligt Foucault vad som definierar villkoren och därmed möjligheterna till all kunskap inom en diskurs. Epistemet består av de sanningar som är gällande vid en viss tidpunkt i historien. En arkeologisk undersökning börjar med studiet av subjektets utsagor som kan uttryckas verbalt, skriftligt eller visuellt. Dessa utsagor studeras för att komma åt det implicita regelsystemet inom en viss diskurs.

Diskurser är formade kring tre ordningar eller mekanismer vilka i sig kopplas till språket, diskursiva formationer och sanningsproduktion. Ordningarnas uppgift är att hålla diskursernas potentiella makt, slumpmässighet och materialitet under kontroll. De tre utestängningsmekanismerna Foucault nämner är *det förbjudna ordet*, *avskiljandet av vansinnet* och *viljan till sanning*. Den första ordningen som är *det förbjudna ordet* reglerar vad som kan sägas i en diskurs. Att något är acceptabelt att säga leder automatiskt till att andra ting blir tabu att tala om (1993, s. 7–8). Den andra ordningen är *avskiljandet av vansinne* vilken reglerar vem som kan säga något i diskursen. Eftersom varje diskurs sätter upp sitt eget ramverk för vad som är sanning och vetenskap finns det även i varje diskurs en uppdelning mellan vad som är förnuft, vad som anses vara en sanning, osanning eller vad Foucault benämner som "vansinne" (1993, s. 8–10). Den tredje ordningen är *viljan till sanning*. Denna ordning kallas för

den bärande ordningen eftersom den reglerar de första två ordningarna och berör maktaspekten i diskursen. Det är alltid "makten" som reglerar vad som är sant och Foucault länkar makten till de institutioner som reglerar epistemen.

2.1.3 Critical Legal Studies

Critical Legal Studies, hädanefter förkortat CLS, utgörs av kritiska studier av det juridiska fältet – lagtexter, förarbeten, domar, praxis och så vidare. CLS använder sig ofta av ett dekonstruktivt angreppssätt och Jacques Derrida själv menar att CLS ägnar sig åt de mest radikala anspråk som dekonstruktion kan ägna sig åt och att detta "utgör något mycket fruktbart och nödvändigt" (2005, s. 14). CLS har bland annat fokuserat på olika logiska motsättningar inom rätten och har verkat för att föra en övergripande kritisk diskussion kring juridik som fenomen. CLS har även intresserat sig för att avmystifiera lag och åskådliggöra vilka underliggande maktintressen som verkar för att forma rätten (se exempelvis Kelman, 1987, eller Unger, 2015).

Mark Kelman (1987) ger i sin introduktion till CLS, *A guide to Critical Legal Studies*, exempel på centrala motsättningar och paradoxer i det juridiska fältet som identifierats av CLS-teoretiker. En sådan motsättning är den mellan praktik och regel. Denna motsättning identifierar att användningen av andra bedömningar än den mekaniska *enligt-lagen-bedömningen* oundvikligen kommer att leda till beslut som inte är av arten som lagtextskrivaren tänkte sig (Kelman, 1987, s. 15). Att lagen måste tolkas är kopplat till språkets inneboende tvetydighet. Kelman uttrycker det som att realisten hoppas på att lagtextens vaga språk kommer att räddas av det underliggande syftet (Ibid., s. 47). Denna förhoppning är inte rimlig menar CLS-tänkare eftersom det underliggande syftet inte är explicit och att lagen därför riskerar att framstå som godtycklig.

På grund av lagtextens, och hela den juridiska apparatens, utformning finns det enligt Kelman (1987) en tendens att landa i diskussionen om opreciserbarhet (lagens ofrånkomliga ambivalens och ständiga tolkning) kontra risken för oadministrativbarhet (för att ha ett fungerande samhälle måste vi ändå ha lagar i kraft som grund för administrering av detsamma). CLS-teoretikern Duncan Kennedy menar att denna diskussion är ofullständig eftersom den egentligen härstammar ur en djupare filosofisk konflikt, den om individualism kontra altruism (Ibid., s. 54). Samhället vill att varje individ blir bedömd på ett korrekt sätt utifrån fallets exakta och specifika premisser (individualism), samtidigt som det vill ha en lagtext som är utformad på ett sätt som gör att den gagnar alla och faktiskt är applicerbar i olika kontexter (altruism).

I denna undersökning använder vi ovanstående teorier ur CLS som filter genom vilka vi förstår lagtexten. På ett brett plan utgår vi också från att språkets tvetydighet och underliggande maktintressen påverkar lagtexten i olika riktningar. Vid några tillfällen använder vi oss också av teorin om konflikten mellan individualism och altruism för att förklara somliga aspekter av den studerade texten.

2.1.4 Kritik mot poststrukturalistisk teori

Poststrukturalismen och dess teoretiker har, precis som postmodernistisk filosofi överlag, fått utstå mycket kritik. Eftersom vår uppsats genom teorivalet är mottaglig för samma kritik presenteras och diskuteras här några av dessa kritiska åsikter. Vi kommer främst lyfta Gavin Kitchings kritik som riktas mot Derridas dekonstruktion.

En kritik mot poststrukturalism riktad från exempelvis analytiska filosofer är att den skulle föranleda relativism och i förlängningen nihilism. Analytiska filosofer verkar konsekvent räddas de kontinentala filosofernas språkbruk och ickesystematik eftersom de menar att detta i förlängningen skapar en relativism. Glendinning nämner i *Derrida: A very short introduction* (2011) en Derrida-kritiker, Gavin Kitching, som menar sig förespråka ett Wittgensteinskt³ synsätt på språk. Kitching reagerar på och vill falsifiera de delarna av Derridas teori som menar att språk alltid är tvetydigt. Kitching menar att det finns situationer och kontexter där ord uttalas och enbart kan uppfattas på ett sätt, ett fullständigt otvetydigt språkbruk existerar. Kitching, liksom många andra analytiska filosofer, vill inte förlika sig med tanken på att språk, sammansättningen av ord, alltid innebär flera saker samtidigt och beror på kontexten. Därtill att ord, till och med inom samma kontext, kan bära på olika betydelser beroende på det talade subjektets relation till andra subjekt och den exakta situationen kring hen.

Kitchings exempel på en påstått otvetydig språkanvändning är uttalandet: "After you", som han i sitt scenario säger till en äldre kvinnlig kollega när han öppnar dörren för henne. Varvid kvinnan går igenom dörren före mannen. Derridaanhängaren Glendinning introducerar som svar på detta scenario flertalet variationer på scenariot som falsifierar vad han anser vara Kitchings förenklande sätt att se på språk. Exempelvis kan mannen i scenariot ha varit ironisk när han sade "After you" eftersom han är ovän med kvinnan, och istället för att hålla upp dörren för kvinnan själv går igenom dörren och sedan släpper den. Det kan även vara så att uttalandet "After you" kan bära på implikationen att han är romantiskt intresserad av henne eller att han gör det slentrianmässigt till alla människor och inte bara äldre kvinnliga kollegor. I varje nytt scenario Glendinning presenterar förändras innebörden av "After you" och avtäckar faktumet att talade och skrivna ord bär på oändliga innebörder (2011, s. 20–29).

Föregående scenario är värt att lyfta i relation till vår uppsats då samma entydighet kan hävdas kring orden integritet eller arkiv. Exempelvis går det att vända sig till Nationalencyklopedin och bestämma att en av innebörderna som hittas i den är den otvetydigt allmängiltiga. Precis som i Glendinnings föregående exempel, menar vi att den sortens förhållningssätt innebär en konstruktion som inte är sann, det *är* inte så ord och språk fungerar. Med detta inte sagt att vi som människor inte måste förhålla oss själva till någon av tolkningarna i en given situation. Trots att språk på ett filosofiskt plan är tvetydigt, måste människor förhålla sig till en definition i stunden för att kunna leva i och förhålla sig till världen. Här glimtas en språkfilosofisk paradox som inte kan avhandlas närmare inom ramen för denna uppsats.

Kritiken mot dekonstruktion som något som leder till nihilism har även förts i relation till dekonstruktion av det juridiska och rättsliga fältet. En kritiker skulle kunna påpeka att dekonstruktion skulle leda till en relativisering av juridik och rätt, att dessa företeelser genom dekonstruktion visar sig vara godtyckliga konstruktioner och därmed värdelösa – ett synsätt som skulle rasera samhället. Derrida menar att detta är en felaktig kritik eftersom en dekonstruktion av rätten, och därmed det juridiska fältet, alltid måste fokusera på att det rättsliga fältet riktar sig mot singulariteter (individer). Eftersom det rättsliga fältet påverkar den enskilda individen menar Derrida att det är

³ "Wittgensteinskt" som i Ludwig Wittgenstein – logikern, matematik- och språkfilosofen – en av den analytiska filosofins portalfigurer tillsammans med Gottlob Frege och Bertrand Russell.

dekonstruktionens uppgift och skyldighet att belysa potentiella orättvisor i rätten och att visa på historiska övergrepp som rätten har lett till (Derrida, 2005, s. 30). På så vis är dekonstruktion av rätten allt annat än nihilism. För att låna Derridas egen formulering: “dekonstruktionen är rättvisan” (2005, s. 22). Dekonstruktion av rätten är en evig utvecklingsprocess som är pådriven av uppfattningen om att rättsapparaten alltid upprätthåller orättvisor (Ibid., s. 30).

2.2 Integritetsbegreppets mångtydighet

Integritet är ett begrepp som enligt vårt dekonstruerande och poststrukturalistiska synsätt bär på *différance*. Nedan ges en grundläggande förklaring av vad integritet är, hur det har förståtts generellt, samt två olika teoretikers specifika definitioner av begreppet. Orsaken till att vi presenterar och använder oss av olika uppfattningar av integritetsbegreppet är att en dekonstruktion kräver det. Det går inte att genomföra en dekonstruktion av lagtext, med syfte att förstå textens framställning av integritet, om det inte tillåts flera tolkningar av samma begrepp.

För att försäkra oss om en bredd på integritetsbegreppet härstammar de utvalda definitionerna ur två olika discipliner. De två första avsnitten framställer olika definitioner av moralisk och personlig integritet. Här presenteras filosofen Mark Halfons definition av integritet som kommer ur en filosofisk och idéhistorisk kontext. Kontextuell integritet, som återfinns i det sista avsnittet, definieras av informationsvetaren Helen Nissenbaum. Hennes teori är hämtad ur informationsvetenskapen och berör kopplingen mellan informationsflöden, lag och det publika kontra det privata.

En potentiell risk med att använda andras specifika definitioner av integritet är att vi låser oss vid dessa. Det kan leda till att vi enbart hittar dessa definitioner i det studerade materialet och att analysen blir för styrd. Som poängterat i relation till Bacchi under 2.1.2 måste vi emellertid göra en avgränsning i antalet tolkningar som analysen kan rymma. En fördel med att använda specifika och redan utarbetade definitioner är dessutom att vi inte behöver formulera egna definitioner av integritetsbegreppet. Det gör att undersökningens arbetsbörda minskar vilket möjliggör genomförandet av studien. Dessutom innebär användandet av andras definitioner att vi på ett interdisciplinärt vis knyter an till tidigare forskning.

2.2.1 Introduktion till integritet

When used as a virtue term, ‘integrity’ refers to a quality of a person’s character [...] When it is applied to objects, integrity refers to the wholeness, intactness or purity of a thing—meanings that are sometimes carried over when it is applied to people.

Stanford Encyclopedia of Philosophy, “Integrity”, u.å.

Etymologin för ordet integritet är latinets *integri* vilket betyder helhet. Även engelskans ord för heltal, *integer*, härstammar ur ordet *integri*. Halfon menar att “integrity can be a property ascribed to physical objects, intellectual disciplines, social institutions, governments or nations, and, of course, persons” (Halfon, 1989, s. 7). Integritetsbegreppet appliceras alltså ofta på något som anses helt och intakt – det är en grundsten i begreppet som sådant – oavsett om det appliceras på ett subjekt eller objekt.

Vi kommer under denna rubrik främst att redogöra för personlig integritet, men i undersökningen kommer vi även att förhålla oss till tanken om att staten, arkivinstitutionerna och arkivarien innehar integritet.

Integritet kan ses i relation till individen som sådan, den enhetliga personen där samtliga beståndsdelar är integrerade med varandra på ett harmoniskt sätt, en person utan kognitiv dissonans. En person kan som en förlängning av detta anses ha integritet i relation till sin identitet genom att efterleva ett djupare trossystem och inte falla för nycker eller känslor. Integritet har även historiskt sett kopplats till att vara dygdig och till att agera moraliskt, en koppling som presenteras utförligt i nästa stycke. En individ kan även inneha olika kvalitéer och attribut som självständigt anses ha integritet. Stanford Encyclopedia of Philosophy (u.å.) nämner intellektuell integritet, konstnärlig integritet och professionell integritet som exempel. En person kan alltså både ha integritet och bete sig på ett ”integritetsfullt” vis.

Något som är viktigt att poängtera är att olika typer av integritet kan komma i konflikt med varandra eller vara motsägelsefulla. Olika typer av integritet kan även komma i samklang med varandra – exempelvis kan en individ uppvisa personlig integritet i sin yrkesintegritet. Integritet är även kontextbunden. Olika situationer kan ha olika krav på individen för att hen skall leva upp till standarden för integritet (Stanford Encyclopedia of Philosophy, ”Integrity”, u.å.).

Att försöka skydda den personliga integriteten via exempelvis lagstiftning eller sociala regler är alltså att skydda den imaginära enhet(lighet)en som en person utgör. Att förstå något som en entitet anser vi starkt korrelera med det mänskliga behovet att kategorisera människor och ting, som Geoffrey C. Bowker och Susan Leigh Star (1999) skriver:

To classify is human. Not all classifications take formal shape or are standardized in commercial and bureaucratic products. We all spend large parts of our days doing classification work, often tacitly, and we make up and use a range of ad hoc classifications to do so. [...] we stand for the most part in formal ignorance of the social and moral order created by these invisible, potent entities. Their impact is indisputable, and as Foucault reminds us, inescapable.

Bowker & Star, 1999, s. 1–3

För att kunna kategorisera måste människan se på saker utanför jaget som enheter, människan måste även se på jaget som en enhet för att kunna förhålla sig till andra saker. Detta är intressant att sätta i relation till poststrukturalistiska och postmoderna tanke sätt. Tankeströmningarna ifrågasätter helheter och föredrar tanken på ting, historia, fenomen och personer som fragmenterade stycken, bestående av ibland motsägelsefulla pluraliteter. Således borde även ett begrepp som integritet, med innebörden helhet, vara ifrågasatt.

2.2.2 Moralisk och personlig integritet

Kopplat till människor har integritetsbegreppet, enligt filosofen Mark Halfon, genom historien tolkats på ett relativt oproblematiserat och rättframt sätt (1989, s. 4). En person med integritet, då förstått som moralisk integritet, är en person som konsekvent utövar moraliskt korrekta handlingar. En person utan integritet är följaktligen en person som är oförmögen att konsekvent utföra moraliskt korrekta handlingar. Detta enkla

synsätt menar Halfon är problematiskt, även om ett upprätthållande av logik i moraliska principer fortfarande är essentiellt för personer med integritet.

[...] there are some principles that will be consistently followed by virtually any person of integrity
[...] but it is not the case that consistently conforming to one's own principles will guarantee that a person has integrity.

Halfon, 1989, s. 5

Halfon nöjer sig alltså inte med den historiskt rådande definitionen av integritet – det finns andra aspekter än ett agerande enligt principer som avgör om någon har integritet. Halfons definition lyder: “[...] persons of integrity are typically committed to some objective, and their commitment is serious and either implicit or explicit” (Ibid., s. 27). För att nå denna definition definierar han vad det innebär att vara *committed*. Nedan följer Halfons definition av vad som utgör ett *seriöst commitment* samt vad skillnaden mellan *implicita* och *explicita commitments* är. Innan detta vill vi emellertid resonera kring valet att använda orden *commitments* och *committed* i undersökningen. Det finns en mängd svenska begrepp som på olika sätt kan ersätta de engelska, som ställningstagande, dedikation, självförpliktigande, förpliktelse, engagemang eller hängivelse. Risken med att använda en översättning är att läsaren då inte förstår att det är Halfons teori som åsyftas. Ingen av de svenska begreppen fångar heller den fullständiga innebörden i det engelska ordet.

För att vara *committed* till något menar Halfon att en person måste avge ett löfte relaterat till ett mål, ett ideal eller en princip. Personen måste ha som genuin avsikt att hålla sitt löfte och inte ge upp det av slumpmässiga skäl, eller ge upp vid bakslag som är möjliga att överkomma. Målet, principen och/eller idealet måste dessutom vara av seriös karaktär (Ibid., s. 20). Seriösa commitments definieras enligt Halfon av att de är bundna till självrespekt (Ibid., s. 25). En illustration av detta gör han genom att jämföra två personer som fastar av olika skäl: Mahatma Gandhi som gör det för att protestera mot rasism kontra en person som fastar för att slå världsrekord i längst fasta. Gandhis commitment är enligt Halfon seriöst eftersom han, om han ger upp sin fasta av anledningen att han inte bryr sig om rasism längre, förlorar respekt och därmed integritet. Om personen som vill slå världsrekord ger upp, för att hen inte bryr sig om världsrekordet längre, förlorar hen inte respekt eller integritet.

Ovanstående exempel om seriösa commitments kan översättas till en arkivkontext genom att jämföra två olika insamlings- och bevarandeprojekt. Om en arkivinstitution som är *committed* till att aktivt samla in och bevara vittnesmål från förintelsen plötsligt ger upp detta commitment, för att den inte bryr sig om förintelsen längre, förlorar institutionen respekt och anses därmed inte längre ha integritet. Om däremot en privatperson är *committed* till att samla in kapsyler, för att hen vill bevara världens största kapsylsamling, ger upp insamlingen för att hen inte bryr sig om kapsyler längre förlorar hen inte respekt. Somliga insamlings- och bevarande-commitments kan således knytas till respekt och därmed integritet samtidigt som andra inte kan göra det.

Både *explicita* och *implicita commitments* kan utgöra grund för personlig integritet. Ett *explicit commitment* är ett uttalat löfte till ett visst mål, visst ideal eller en viss princip. Exempel på ett *explicit commitment* är en person som lånar pengar och lovar att betala tillbaka dessa. Ett *implicit commitment* kan vara till en moralisk princip, såsom

utilitarism⁴, eller till en allmän tanke om att leva ett moraliskt korrekt liv. Halfon menar att implicita commitments är vanligt förekommande: ”people often do not reflect upon [...] their moral principles but are morally sensitive and concerned with living a morally good life” (Ibid., s. 22).

Problemet med ovanstående är att det bjuder in till en diskussion om vad moralisk korrekthet är. Ett sätt att komma runt detta är att utgå från att själva målet, principen eller idealet som personen är committed till inte behöver vara något moraliskt beundransvärt. Ur denna syn kan en tjuv, exempelvis Robin Hood, fortfarande anses vara en person med integritet. En ännu viktigare implikation av detta synsätt är att personer med olika moraliska och politiska åsikter kan anses ha integritet (Ibid., s. 30).

Halfon poängterar vikten av att inte binda sig vid *en* specifik definition av vad moraliskt korrekta handlingar är (Ibid., s. 32). Detta skulle innebära att principerna vilka en person kan vara committed till blir begränsade, eller till och med att en person skulle tvingas förkasta vissa av sina principer på grund av rådande konsensus om moralisk korrekthet. Dock poängterar han att det fortfarande finns generella moraliska principer att förhålla sig till och att det krävs en balans mellan dessa två saker: ”Any adequate account of integrity must allow for diversity without endorsing arbitrary or capricious moral choices” (Ibid.).

För att nå balans menar Halfon att det krävs att en person måste vara committed till den sanning personen själv har identifierat som sann. Detta subjektivt formulerade commitment till ens egen sanning utgörs inte av ett godtyckligt beslut om vad ens sanning är. Det utgörs istället av ett löfte om att på ett noggrant, logiskt och utforskande sätt väga in all tillgänglig empiri, speciellt när den går emot ens egna övertygelser, för att göra vad som är bäst. I detta commitment ingår moraliska överväganden, en öppenhet till att förändra sig baserat på noggranna studier av tillgänglig empiri och inte baserat på godtyckliga och lättsinniga skäl. Det ingår även begränsningar och styrning av ens eget beteende för att på ett logiskt sätt vara i överensstämmelse med sin egen övertygelse (Ibid., s. 37).

Halfons fokus är på det som kallas personlig och moralisk integritet. Han lyfter fram att det finns olika sorters integritet kopplad till människor: yrkesintegritet, artistisk integritet, religiös integritet och så vidare, men att alla dessa har en moralisk komponent (Ibid., s. 55). Integritet kopplad till människor kan delas upp i specifika och generella commitments. Generella commitments är sådana som rör den slags moraliska integritet som föregående stycke redogjorde för – dessa handlar om större livsmål, livsprinciper och livsideal som en person är committed till. Specifika commitments rör bara vissa aspekter av en persons liv – exempelvis yrkesintegritet. En person kan exempelvis ha yrkesintegritet men sakna religiös integritet. Självfallet kan det förekomma överlappning mellan olika specifika commitments men också mellan generella och specifika commitments.

⁴ Utilitarismen är en del av moralfilosofin och konsekvensetiken och formulerades först på 1800-talet. Företrädare för utilitarismen är Jeremy Bentham och John Stuart Mill. Den utilitaristiska tanken är att den rätta handlingen är den handling som maximerar lyckan och decimerar lidandet för så många människor som möjligt.

2.2.3 Kontextuell integritet

En variant och tolkning av integritetsbegreppet som appliceras på denna undersökning är Helen Nissenbaums (2004) teori om kontextuell integritet. Hennes föreslagna synsätt på hur vi kan förstå integritetsbegreppet erbjuder en mer nyanserad bild av personlig integritet och vad denna utgörs och regleras av jämfört med tidigare dominerande "privacy theories". Där tidigare teorier främst har förstått personlig integritet och privacy genom en rudimentär dikotomi – uppdelningen mellan det publika och det privata (2004, s. 106) – vill Nissenbaum utveckla ett teoretiskt ramverk genom vilket vi kan förstå hur integritet fungerar på ett djupare sätt. Hon utgår fortfarande från ett dikotomt synsätt, alltså att det finns information som kan kategoriseras som exempelvis känslig och okänslig, privat och publik, statlig och privat, och att information som tillhör en av kategorierna inte tillhör den andra (Ibid., s. 119).

Nissenbaums teori lägger tonvikt vid och illustrerar att kontextens *informationsnormer* avgör vilken av kategorierna informationen tillhör. Informationen i sig är inte det enda som avgör om den är att betrakta som exempelvis känslig. För att testa informationens varande i en kontext, för att se om informationen lever upp till kontextens informationsnormer, sätter Nissenbaum upp två krav – informationen skall vara lämplig (*appropriate*) och den skall uppfylla kontextens normer kring flöde (*flow*) (Ibid., s. 120).

Lämplighetsnormer handlar om vilken slags information om vilken sorts människor som är lämplig och inte lämplig att delge i en given kontext; "the patient shares information about his or her physical condition with the physician but not vice versa" (Ibid.). Flödesnormer handlar om hur en kontext bär på normer för hur information skall flöda mellan parter i kontexten. Ett exempel på detta är när en konsument beställer en vara från ett företag. Vid beställningen krävs det att konsumenten delar med sig av exempelvis sin adress. Det finns en förväntan och ett krav på att konsumenten delger viss information till ett företag vid en viss sorts köpsituation (Ibid., s. 124). Informationen i sig är här inte känslig, en adress utgörs bara av några bokstäver och siffror som anger en fysisk plats, men om företaget exempelvis skulle sälja adressen till en tredje part utan att detta var överenskommet med konsumenten har företaget delat med sig av information som förvisso är lämplig i företaget och den tredje partens kontext men som bryter mot informationsflödesnormerna som råder i konsumentens och företagets kontext. I anknytning till lämplighetsnormerna och flödesnormerna uttrycker Nissenbaum syftet med, eller åtminstone ett användningsområde för, kontextuell integritet:

The central thesis [...] is that the benchmark of privacy is contextual integrity; that in any given situation, a complaint that privacy has been violated is sound in the event that one or the other types of the informational norms has been transgressed.

Nissenbaum, 2004, s.124

En kritik som Nissenbaum själv lyfter mot kontextuell integritet är att teorin utgår från att kontextens rådande informationsnormer är "korrekta" och att det är dessa rådande normer som avgör vad som är, eller inte är, att betrakta som integritetsbrott (privacy violations) – "a presumption in favor of status quo" (Ibid., s. 127). För att komma åt potentiellt skadliga informationsnormer menar Nissenbaum att det krävs en utvärdering av situationer där brott mot kontextuell integritet har begåtts. Dessa brott skall sedan

jämföras med “fundamental social, political, and moral values” och utvärderas mot dessa. Exempel på sådana värden är individens autonomi, frihet och demokrati (Ibid.).

3. Tidigare forskning

Forskning på integritet och det tätt sammankopplade begreppet privatliv, eller engelskans *privacy*, är aktuellt inom olika discipliner. I detta avsnitt presenteras inledningsvis hur frågor om integritet har behandlats inom ABM-fältet. Eftersom undersökningen är interdisciplinär, med lutning åt juridik, presenteras även aktuell forskning inom det juridiska fältet kopplad till integritetsfrågor. Därefter följer ett avsnitt som berör forskning som likt vår uppsats anlägger poststrukturalistiska perspektiv på det juridiska fältet. Slutligen presenteras forskning som i en ABM-kontext åtar sig begreppsutredande mål, det vill säga forskning som för diskussioner om specifika begrepps innebörd, som vi gör med integritetsbegreppet.

3.1 Forskning om integritet inom ABM-fältet

En person som berör integritet i en ABM-kontext är informationsvetaren Johannes Soldal. Soldals masteruppsats *Lämna mig ifred: Digital övervakning och personlig integritet på svenska bibliotek* (2016) är inriktad på biblioteksvärlden och hur denna hanterar digital säkerhet kopplad till den personliga integriteten. För att studera “social plug-ins” på biblioteks hemsidor nyttjar han, precis som vi, Helen Nissenbaums kontextuella integritetsbegrepp. Fokus för Soldals uppsats är på konkret praktik i relation till bibliotekens digitala sfär och skiljer sig därför avsevärt från vår som ämnar att föra en teoretisk diskussion om integritetsbegreppets varande inom ramarna för arkivvetenskapen.

Peter Ericsson (2018) undersöker i sin arkivvetenskapliga masteruppsats *Att värna privatlivets helgd: En arkivvetenskaplig studie av sekretesslagens utveckling 1927–2010*, sekretesslagstiftning i en svensk kontext från 1927–2010 i relation till “hur lagstiftaren betraktat begrepp såsom privatliv och integritet i relation till offentlighet och demokrati” (2018, s. 4). På ytan påminner hans undersökning om vår, men vad som skiljer Ericssons från vår är dess fokus på samhällsliga kontexter (politiska och sociala) som kan förklara sekretesslagstiftningens förändringar över tid. Medan Ericsson frågar sig hur lagstiftning påverkas av den historiska kontexten och hur staten legitimerat sin makt gäller vår fråga den implicita synen på integritet i samtiden. Ericssons undersökning motiveras av att det krävs en djuplodande förståelse av vad som föranledde samtidens sekretesslagstiftning som arkivarier måste förhålla sig till. Han skisserar även upp historiska motsättningar, som exempelvis demokratisk öppenhet och offentlighet kontra värnandet om individens privatliv/integritet. Han kartlägger också framväxten av vad som hade kunnat benämnas som striktare eller mer heltäckande sekretesslagar.

Vid Uppsala universitet forskar i skrivande stund Samuel Edquist inom ABM-området. I det pågående projektet *Hemligstämpla eller utplåna? Arkivbildningen och den personliga integriteten i Sverige 1900–2015* (2016–2019) granskar Edquist socialtjänstakter och sjukhusjournaler. Han menar att valet i nutid gällande bevarandet av denna form av handlingar ofta står mellan att hemligstämpla eller helt enkelt gallra av integritetsskäl. Genom att utgå från integritetsbegreppet och hur det har manifesterats i svensk lagstiftning vill han komma åt relationen mellan individ och

samhälle. Detta erinrar om målet för Ericssons masteruppsats som diskuterar relationen mellan det privata och det offentliga utifrån sekretesslagstiftningen. Edquist vill studera förändringen i synen på integritetskränkande information och har alltså mer av ett historiskt perspektiv än vår undersökning, som främst berör hur lagtexten ser ut i samtiden och hur dess implicita tankar om integritet formar arkivariens yrkes- och maktutövande (Edquist, 2016–2019). Projektet *Hemligstämpla eller utplåna?* skriver Edquist kommer att utmytna i en bok och artiklar. En av dessa artiklar är *Ethical Destruction? Privacy concerns regarding Swedish social services records* (2017) där han använder socialtjänstens regler för gallring för att diskutera hur detta i längden kommer påverka historieskrivning och historiesyn. Om allt tabubelagt gallras finns det inte mycket forskning att göra på området i framtiden. Han granskar således de sociala och moraliska effekterna av lagstiftningen för individen och samhället (Edquist, 2017).

Edquist deltar även i ett annat projekt vid Södertörns Högskola vid namn *Privacy, the hidden aspect of Swedish democracy. A legal and historical investigation about balancing openness and privacy in Sweden* vari hans tidigare nämnda artikel *Ethical destruction?* inkluderas och är publicerad i den digitala antologin *The Right of Access to Information and the Right to Privacy. A Democratic Balancing Act* (2017). I detta projekt deltar även historikern Anna Rosengren. Rosengren utgår från en diskussion om offentlighetsprincipen i artikeln *The Swedish Black Box. On the Principle of Public Access to Official Documents in Sweden* (2017) samt *Openness, Privacy and the Archive. Arguments on openness and privacy in Swedish national archival regulation 1987–2004* (2016). Hon liksom Ericsson och Edquist utgår från det unika fokus Sverige har på öppenhet och offentlighet. I artikeln från 2017 diskuterar hon hur denna öppenhet både kan ha positiva och negativa effekter på ett demokratiskt samhälle (Jonason & Rosengren, 2017). I artikeln från 2016 målar Rosengren upp en dikotomi mellan öppenhet/offentlighetsprincipen och privatliv/personlig integritet. Rosengren vill diskutera hur dessa fyra begrepp manifesterats i Riksarkivets regleringar. Precis som vår undersökning fokuserar Rosengren inte på de explicit uttryckta orden öppenhet, privat, integritet utan på hur de syns som idéer i texterna. I förlängningen vill hon komma åt vad de påstådda fördelarna och nackdelarna med personlig integritet kan vara (Rosengren, 2016).

3.2 Forskning om integritet i relation till juridik

Linda Sewalls (2018) masteruppsats i juridik, *EU:s skydd av personuppgifter rörande lagöverträdelse och personnummer på Internet i praktiken – omfattningen av undantaget till skydd för rätten till yttrandefrihet i dataskyddsförordningen*, behandlar samtida integritetsfrågor och har sin utgångspunkt i kommersiella svenska hemsidor som tillgängliggör personuppgifter hämtade ur offentliga handlingar. Personuppgifterna, bestående av personnummer och adress, är främst kopplade till personer som begått lagöverträdelse. I Sverige möjliggörs denna typ av publicering eftersom det är stipulerat i lag att en allmän handling skall vara tillgänglig för alla och kan därmed lämnas ut om den inte regleras av OSL. Uppsatsen behandlar även den nya dataskyddsförordningen GDPR, som hon menar är högst tolkningsbar till sin natur. Detta beror på att den ännu inte applicerats på så många rättsfall, men även på att GDPR vid vissa tillfällen går emot den starka emfas Sverige lägger på yttrande- och informationsfrihet, ideal som utvecklats utifrån de svenska grundlagarna.

Det är skärningspunkten mellan svensk rätt och EU-rätt Sewall vill studera och hon når slutsatsen att GDPR uttrycker ett starkare skydd för individen än svensk rätt. Sewall definierar personlig integritet i relation till information – det går att bibehålla integritet om individen har kontroll över vart den personliga informationen sprids. Hon menar utöver detta att den personliga integriteten är svår att upprätthålla i nutid på grund av informationsspridningens takt på internet och att integritetsintrång därför sker i allt större utsträckning. Staten hinner inte reglera offentligheten i visst material och det finns inga lagar som tydligt säger att personuppgifter inte får tillgängliggöras för alla och envar på internet.

Till skillnad från oss rör sig Sewall i en bredare kontext som handlar om Sveriges lagstiftning kontra EU:s. Trots att även hon gör en närläsning av lagtexter är hennes syfte att förstå hur integritetskränkande information kan tillåtas existera öppet på nätet, istället för att undersöka vad Sverige eller EU:s underliggande syn på integritet är.

3.3 Poststrukturalistisk forskning på det juridiska fältet

Artikeln *Law as literature: Deconstructing the legal text* (1994) skriven av den feministiska teoretikern Sheila Duncan tar sig an juridiken dekonstruktivt och diskursanalytiskt. Den är baserad på en fallstudie och berör ett känt våldtäktsfall i Storbritannien som kom att forma praxis. Orsaken till att vi nedan redogör för Duncans sammanfattning av Michel Foucault, Luce Irigaray och Jaques Derridas teorier i relation till lagtexter är att hon belyser aspekter viktiga för vår undersökning. Trots att Duncan främst fungerar som ett yttre ramverk till vår undersökning, och därför presenteras i "Tidigare forskning", bidrar hennes redogörelser till att forma avgränsningar.

Duncans artikel redogör först och främst grundläggande för hur poststrukturalisten Michel Foucault ser på lagtexten. Lagen är en speciell typ av text eftersom den enligt Foucault agerar innanför och utanför sin egen kontext: vad den säger skall fungera i många olika situationer och vad den säger skall återupprepas om och om igen (1994, s. 4). Foucault menar att lagtexten är en del av den rådande sanningsregimen (de delar av samhället som har rätt att utfärda sanningsutsagor, exempelvis institutionerna) och som en del av den producerar lagtexten sanning och i förlängningen kunskap (Ibid.). Foucault menar att det finns skillnad mellan juridisk och disciplinär makt, något Duncan inte håller med om. Hon menar istället att den juridiska diskursens makt på en och samma gång är disciplinär, repressiv och juridisk. Hennes syn är mer radikal än Foucaults men gifter sig väl med vårt tankesätt. Lagtexten är utfärdad som ett absolut maktinstrument som inte går att tumma på och det är därmed logiskt att det skulle inneha samtliga funktioner som hon radar upp. Lagtexten styr en mängd olika diskurser, inte bara den juridiska. Lagtexten tydliggör inte bara en bestämmelse, utan reproducerar den, och till slut formar den vårt sätt att tänka på vissa företeelser. I hennes fallstudie formar lagtextens uttalanden synen på sexualitet, i vår studie formar lagtexten synen om vad som räknas till individen eller statens integritet (Ibid.).

Duncan hämtar också teorier och ramverk från den feministiska teoretikern Luce Irigaray. Irigaray ifrågasätter könsneutraliteten i makt/subjekt-relationen eftersom makt, under majoriteten av historien, främst har förutsatt en manlig kropp att appliceras på. Irigaray ifrågasätter på så vis Foucaults (och Derridas) ickekönande av subjektet.

Vad Duncan vill åstadkomma med artikeln är en teoretisering kring avsaknaden av det kvinnliga subjektet i lagtexten – därav hennes val av fallstudie (1994, s. 8–9). För oss kommer denna typ av genusteoretiska synvinkel vara omöjlig att behandla inom ramarna för uppsatsen, men pekar icke desto mindre på vikten att ifrågasätta varenda aspekt av lagtextens maktanspråk.

Irigaray och Duncan går med på Derridas teorier om exklusion och hierarkier – att texter och språk alltid utgörs av två poler, varav en pol är föredragen och blir mer privilegierad. Derrida kallar detta för *den våldsamma hierarkin*. Både Derrida och Irigaray diskuterar kvinnans roll i dessa poler, men Irigaray menar att Derrida i sina diskussioner missar faktumet att kvinnan, trots att hon nämns, aldrig är representerad som ett subjekt. Enligt Duncan menar Irigaray att: "Woman exists as the Other of the Same, the Other to the male subject who is represented as the universal while sexual difference is untheorised and unrepresented" (1994, s. 11). Det går inte heller att placera in kvinnan i någon ordning eftersom teoretiseringen kring kvinnan alltid kommer att vara "hemlös". Hennes upplevelser kommer aldrig att ha en plats i kulturen, lagen, filosofin eller språket om hon inte explicit nämns och diskuteras i konstruktionen av dessa diskurser (Ibid., s. 12). Om Duncans analys accepteras måste vi redan här konstatera att vårt teoretiserande kring integritet i lagtexten i första hand går att applicera på det manliga subjektet. Med detta sagt är vi medvetna om att slutsatserna vi kommer att dra aldrig kan göra anspråk på att vara universellt gällande. Det finns alltid aspekter, i det här fallet en genusaspekt, som av platsbrist kommer att utelämnas i vår analys och slutsats.

3.4 Begreppsutredning inom ABM

Inom ABM-fältet, liksom alla andra akademiska fält, existerar en diskurs. Denna diskurs består delvis av begrepp som inom diskursen har fått en speciell innebörd. Detta innebär att förståelsen för dessa begrepp formar förståelsen för fältet. I ljuset av detta har vissa forskare inom ABM-fältet bedrivit forskning ämnad att föra en diskussion om specifika begrepps innebörd.

Den mest relevanta begreppsutredande forskningen för vår undersökning är forskning som bedrivits om integritetsbegreppet. Den tidigare nämnda Helen Nissenbaums (2004) forskning återfinns här, och den resulterade i begreppet kontextuell integritet. Forskningen som ledde fram till hennes myntande av begreppet härstammade ur en diskussion i USA som handlade om övervakningskamerors potentiella intrång i den personliga integriteten. För att förklara varför övervakningskameror *inte* utgör intrång i den personliga integriteten utvecklade Nissenbaum sin teori, vilken vi presenterade i avsnitt 2.2.3. Genom denna teori förklarar hon varför en medborgare inte kan ha förväntningar på att dess privata sfär skall vara helt fredad när hen rör sig i det offentliga rummet.

Bland annan begreppsutredande forskning inom ABM-fältet finns Michael Moss (2008) som för en diskussion om vad begreppet arkiv innebär. Genom att ställa olika teoretiker mot varandra landar han till slut i sin egen definition. Moss menar att arkivbegreppet borde definieras av funktionen och aktiviteterna som utövas inom arkivet, inte genom att försöka bestämma vad en handling eller ett dokument är. De flesta andras definitioner utgår från att definiera dokumentet/handlingen och sedan

förklara arkivet som en samling av dessa dokument/handlingar. Moss vänder sig mot detta och menar att ett arkiv borde definieras genom funktionen som ser till att dokumenten/handlingarna bevaras för framtiden (2008, s. 83). Denna funktion möjliggör arkivet som en plats för en aktivitet som utgörs av en evig omkonfigurering av handlingar i nya sammanhang. Arkivbegreppet skall således förstås genom dess bevarandefunktion och även av den bevarandet möjliggjorda omkonfigureringsaktiviteten.

Moss forskning är arkivvetenskaplig och han reagerar på begreppsdiskussionen som förts i relation till dokumentbegreppet. Moss anknyter specifikt till Michael Bucklands (1997) artikel om vad ett dokument utgörs av. Buckland ställer i likhet med Moss olika teoretiker mot varandra och presenterar genom detta olika tolkningar av dokumentbegreppet. Olika definitioner som läggs fram är exempelvis att ett dokument är en källa med information som i fysisk form kan studeras, eller den lite vagare definitionen att ett dokument är ett dokument om det behandlas som ett dokument. Bucklands artikel är relevant för samtliga ABM-spår eftersom han i diskussionen resonerar kring huruvida tredimensionella objekt, som museiföremål, också kan ses som dokument.

Vår undersökning återknyter till Nissenbaum (2004), Moss (2008) och Buckland (1997) genom att vi åtar oss att föra en diskussion kring ett specifikt begrepps innebörd inom ABM-fältet. Trots vitt skilda mål och förutsättningar finns det en släktskap mellan oss i vändningen mot språket. Deras forskning visar att det inom ABM finns utrymme för teoretiska och abstrakta språkliga resonemang.

3.5 Undersökningens plats i ett interdisciplinärt arkivvetenskapligt fält

Vår undersökning är till sin natur interdisciplinär. Detta faller sig naturligt eftersom integritet är ett begrepp som bär relevans inom en mängd olika discipliner och har avhandlats från olika synvinklar. Vi anser det dessutom nödvändigt för arkivvetenskapen att vara interdisciplinär för att vara samhällsrelevant.

Denna uppfattning speglas i Livia Iacovinos artikel *Multi-Method Interdisciplinary Research In Archival Science: The Case Of Recordkeeping, Ethics And Law* (2004), där hon förklarar nödvändigheten i att nyttja och förhålla sig till teorier från olika discipliner vid arkivrelaterad forskning. Iacovino poängterar flertalet gånger i sin artikel att samtidens arkivforskning oftare och oftare är kollaborativ och multidisciplinär (2004, s. 269). Denna tendens anser vi ha stark koppling till det ökade kravet på arkivarier att vara samtida och samhällstillvända. Arkivarier bör delta i handlingens hela livscykel, en livscykel som inte längre anses ha ett slut (se Cook, 2013). Vi anser det även vara en samtida tendens att se på handlingarna som aktörer i många olika nätverk samtidigt.⁵ För att kunna vara en del av samtiden och samhället måste arkivarier förstå hur samhället fungerar utifrån olika perspektiv.

⁵ Sistnämnda tanken om handlingar som aktörer i nätverk är inspirerad av Bruno Latours Actor-Network theory vari även materiella ting kan ses som aktörer som påverkar andra aktörer i ett nätverk (se exempelvis: Latour, 2005). Med formuleringen ovan menas att en aktör, i vårt fall handlingen, kan nyttjas i många olika nätverk och tjäna olika syften i de olika nätverken. Det finns inte ett rätt sätt att använda en handling på, det finns oändliga.

Behovet att närma sig andra discipliner för att bibehålla en samhällsrelevans återfinns också i blotta upprättandet av ABM-program på universitet. Där läggs tonvikten på det gemensamma i disciplinerna. Arkivarier, bibliotekarier och museologer är alla informations- och kulturarvshanterare. Det skapar en naturlig väg in i nyttjandet av varandras teorier och metoder.

Vår undersökning kommer på många sätt komplettera den befintliga arkivvetenskapliga forskningen. Vår uppfattning är att arkivvetenskaplig forskning ofta befinner sig på ett praktiskt plan och nyttjar fallstudier eller intervjuer. Den arkivvetenskapliga forskningen i relation till sekretesslagstiftning och integritet försöker ofta kartlägga historien bakom lagstiftningarna vi har idag istället för att undersöka samtiden eller texten i sig. Vi vill med denna undersökning uppmärksamma arkivforskare på de oändliga möjligheter som finns att skriva och kontempera över arkivrelaterade företeelser på ett mer abstrakt plan. Genom vår närläsning av OSL kommer vi att kunna komma in på hur integritetsaspekter på olika sätt berör arkiven och arkivarien. Detta öppnar upp för andra forskare att närma sig *arkivaria* (se avsnitt 1.1 för innebörden av arkivaria) med hjälp av olika begrepp och teorier (kanske från andra kontinentala eller analytiska filosofer) för att nå de underliggande principerna som formar fältet. Juridiken har en självklar roll inom arkivvetenskapen – trots detta är det vår uppfattning att få arkivvetare skriver om och engagerar sig i juridiska frågor.

4. Metodologiska tillvägagångssätt och avgränsning

I detta kapitel presenteras vår övergripande metod som är textanalys. I relation till textanalys resonerar vi även kring Vetenskapsrådets etiska avvägningar vid forskning. Därefter presenteras den specifika sortens textanalys som vi ägnar oss åt, det vill säga dekonstruktion. Avslutningsvis presenteras vår konkreta metod vilket innebär en exakt beskrivning av hur vårt utvalda material angrips. Parallellt med presentationen av den konkreta metoden presenteras materialavgränsningen.

4.1 Textanalys och etiska överväganden

Textanalys är ett kvalitativt tillvägagångssätt och sociologen Göran Ahrne och företagsekonomen Peter Svensson menar att det är ett av de tre huvudsakliga tillvägagångssätten inom kvalitativ analys tillsammans med intervjuer och observation (2015, s. 9). Syftet med en textanalys är att analysera mening, avsikter och innehåll i en vald text.

Som inom all humanistisk forskning är det viktigt att påpeka att vi är medvetna om att våra slutsatser aldrig kommer att kunna vara fullständiga, dels eftersom analysen kommer påverkas av oss som subjekt, dels eftersom studiematerialet aldrig kan vara helt komplett. Detta resonemang är i linje med Bacchis åsikter (avsnitt 2.1.2) om de subjektiva aspekterna med analys och forskning. Som författare kommer vi alltid att baka in oss själva och vår subjektivitet i analysen. Analysen stämmer främst för just den texten, tiden och platsen som har undersökts. Lagtexter är dessutom till sin natur konstant utsatta för olika tolkningar vilket innebär att en definitiv slutsats aldrig kan nås. Det finns inte några objektiva sanningar och därmed inte heller några objektiva analyser eller slutsatser. Med detta avhandlat beger vi oss djupare in på vad textanalys är och vad det kommer att innebära för undersökningen.

“Texter påverkar samhället. De bidrar till att forma människors föreställningar om hur samhället är och borde vara beskaffat” skriver Kristina Boréus (2015, s. 157). Detta är något som gäller lagtexter i särdeles hög grad. Lagar formuleras för att reglera samhället och appliceras på medborgare, företag, föreningar och myndigheter. Myndighetsarkiv har ett särskilt ansvar att följa vissa lagar och därför utvecklas arkivens verksamhet och arkivariens yrkespraktiker utefter dem. Dessutom reproducerar lagtexten sina bestämmelser om och om igen vilket leder till att det formar samhällets sätt att tänka på vissa företeelser (Duncan, 1994, s. 4).

För att utföra en textanalys måste materialet avgränsas genom att fatta ett beslut kring vilken text det är som skall analyseras. Valet vi har gjort dryftas och diskuteras under 4.3 “Konkret metod”. Efter att avgränsningen har gjorts måste den som analyserar texten börja med att fråga sig om vem dess avsändare och mottagare är. Därefter kommer varje enskild text att generera olika typer av frågor beroende på textens natur. Boréus menar att formulerandet av frågor är essentiellt för en textanalys (2015, s. 160). Eftersom vi vill komma åt det implicita i lagtexterna – vilken utgångspunkt lagstiftaren

utgår från, vad det är hen vill skydda och vad det säger om synen på integritet i svensk lag – måste vi exempelvis fråga oss: Vad är explicit och vad är implicit? Hur framställs värnandet om integritet i relation till staten och i jämförelse med skyddet för den enskilde? Vad finns det för teorier som kan hjälpa till med att förklara och förtydliga våra observationer i texterna?

När det kommer till vår textanalytiska undersökning är det svårt att identifiera en uppenbar etisk problematik. Vetenskapsrådet ställer fyra etiska krav gällande humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning vilka är: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). Samtliga av dessa krav blir något irrelevanta för oss eftersom vi i följande undersökning inte kommer att utföra några intervjuer, utan istället gör en ren textanalys. Vetenskapsrådet (2002) nämner även ett forskningskrav, i relation till detta tror vi att vår forskning är relevant för samtiden och kan fördjupa arkivvetenskapens tvärvetenskapliga anspråk genom vårt nyttjande av bland annat dekonstruktion. Vi kan inte identifiera några tydliga negativa effekter som vår forskning kan tänkas ha på det vetenskapliga fältet. Även om det inte finns en uppenbar etisk problematik i analysen av en text är det viktigt för oss att inte förringa rättsstaten, lagstiftaren, den enskilde eller andra i vår analys. Det är värt att återigen lyfta det vi tog upp i avsnitt 2.1.4 som handlade om kritiken mot dekonstruktion av rätten som något som kan leda till en nihilistisk syn på rättsstaten och därmed samhället. Potentiell kritik mot texten får inte gå och går inte heller överstyr. Analysen förhåller sig resonerande och öppen för nya möjligheter och tolkningar. Vårt mål är inte att relativisera juridik och lagtext – vi vill diskutera och problematisera för att öka vår och andras förståelse för dessa fenomen.

4.2 Dekonstruktion som metod

Dekonstruktion kan precis som diskursanalys ses som både teori och metod, en dualitet som kan ses som en blinkning till *différance*-begreppet. *Différance* förtydligar också *varför* dekonstruktion är både teori och metod. I teorin innebär begreppet att ord innehar skillnader i och mot sig själva och därmed mot alla andra ord som också har denna skillnad i och mot sig själva. Som metod tar detta sig uttryck genom att den som genomför en dekonstruktion letar efter dessa inneboende skillnader. Teorin formar textanalysen såtillvida att den börjar utgöra metoden.

Derrida beskriver det själv som att det finns två typer av *utövad* dekonstruktion, även om han själv inte kallar dekonstruktion för metod (2005, s. 31). Det finns en “ickehistorisk” dekonstruktion som fokuserar på textens “logisk-formella paradoxer” och en “historisk och anamnesisk” som utgörs av “textläsning, noggranna tolkningar och genealogier”. Vi använder oss av båda dessa på olika sätt. Vår dekonstruktion av lagtexten utgörs av textläsning och noggranna tolkningar som fokuserar på dess logisk-formella paradoxer *men* vi utför inte en genealogisk analys av den studerade lagtexten. En genealogisk analys av lagtexten hade varit att studera hur den har förändrats över tid. Vår användning av integritetsbegreppet kan dock sägas vara en genealogisk dekonstruktion eftersom vi illustrerar och använder oss av olika integritetsbegrepp som härstammar från olika kontexter. Vårt fokus är inte på själva analysen av integritetsbegreppet. Vi använder andras definitioner av integritet och låter dessa gå i dialog med lagtexten för att se spår av det ena (integritetsbegreppet) i det andra (lagtexten). Trots att vår dekonstruktion huvudsakligen angriper lagtexten är det

ofrånkomligt att integritetsbegreppet också dekonstrueras eftersom vi använder flera olika tolkningar av begreppet.

4.3 Avgränsning och konkret metod

Den första avgränsningen som gjordes var valet av vilken lagtext som skulle analyseras vilket blev offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), OSL. Att valet landade på denna lag berodde på uppsatsens syfte och frågeställningar. För att studera vilken roll tanken om integritet spelar i arkivariens yrkespraktik och vilka normer och värderingar relaterat till detta som arkivarien upprätthåller fann vi att OSL var den mest lämpliga texten att studera.⁶

Inledningsvis gjordes en genomläsning av OSL i sin helhet. Eftersom lagen är relativt extensiv, cirka 80 sidor, resulterade den första genomläsningen i ett urval av paragrafer som var relevanta för våra frågeställningar. Efter detta tematiserades de utvalda paragraferna i olika grupper som var relaterade till olika aspekter av integritetsbegreppet. I analysen av paragraferna hade vi hela tiden *différance*-begreppet i åtanke och försökte hitta mångtydighet och motsättningar som relaterade till integritetsbegreppen.

OSL berör många olika sorters myndigheter och verksamhetsområden. Eftersom arkivlagen (SFS 1990:782) fastslår att en myndighets arkiv utgörs av dess allmänna handlingar och att myndigheten ansvarar för vården av sitt eget arkiv innebär det att olika delar av OSL blir relevanta för olika myndighetsarkivariater beroende på var de är anställda. Den i Sverige suddiga linjen mellan arkivarie, registrator och *records manager* bidrar till ytterligare svårigheter att generalisera vilka delar av OSL som kan vara av vikt för en specifik arkivarie (se exempelvis Smedberg, 2012, för en diskussion om arkivarieryrket i Sverige). Trots detta finns det vissa generella bestämmelser i OSL som är relevanta för alla myndighetsarkivariater, exempelvis 21 kap. som rör "Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer". Vår tonvikt ligger först och främst på dessa generella bestämmelser eftersom de berör alla myndigheters arkivverksamhet. Med detta sagt belyser vi också paragrafer som inte nödvändigtvis rör samtliga myndigheters arkiv men som likväl visar på olika aspekter av integritetsbegreppet inom OSL.

Lagen ifråga är tvingande för myndighetsarkiv och arkivariater vid myndigheter. Detta innebär inte att det enbart är myndighetsarkiv som använder lagarna som riktlinjer. Även enskilda arkiv kan stödja sina beslut om sekretessmarkering eller utlämning på lagtexten, trots att den inte är tvingande för dem. Detta innebär att uppsatsen kan vara relevant även för verksamheten vid enskilda arkiv.

Utöver offentlighets- och sekretesslagen har andra lagar använts, speciellt sådana som OSL refererar till och svarar mot, när detta krävts för analysen. Bland dessa är det främst lagarna som vi i inledningen kallade för arkivlagar – alltså arkivlagen (SFS 1990:782) och tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) – samt regeringsformen (SFS 1974:152) som vi använt oss av. Vi använde oss även av brottsdatalag (SFS 2018:1177), lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade

⁶ Se avsnitt 1 för vidare diskussion om OSL:s roll i *arkivaria*, samt avsnitt 1.2 för syfte och frågeställningar.

barn (SFS 1902:67), samt lagen om sterilisering av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet (SFS 1934:171). Användandet av andra lagtexter krävdes ibland för att öka förståelsen för vissa paragrafers formuleringar, exempelvis gällande sekretessbestämmelser för handlingar som är relaterade till en specifik sorts myndighetsutövande.

Vi läste även några förarbeten, Statens offentliga utredningar (SOU), gjorda av bland andra integritetskommittén, för att se hur staten själv diskuterar och resonerar kring integritetsbegreppet och offentlighets- och sekretesslagen. Detta ansåg vi vara relevant eftersom förarbeten redogör för resonerandet som resulterat i lagtexten. Något som även gör Statens offentliga utredningar till relevant material är att de kontinuerligt används av Högsta domstolen för att tolka lagtexterna. Även om en SOU leder till en lagförändring eller nyskapad lag innebär detta alltså inte att förarbetet förlorar mening eller sin roll i rättssystemet. För att förstå en lag måste tolkaren helt enkelt förstå inom vilka ramverk den tolkas samt bakgrunden till dess uppkomst. I detta fall blir det även viktigt att studera lagens förändring, från sekretesslag till offentlighets- och sekretesslag. De SOU:er som kommer att bidra till vår förståelse av OSL är: offentlighets- och sekretesskommitténs SOU 2003:99, integritetskyddskommitténs SOU 2008:3 samt integritetskommitténs SOU 2016:41.

5. Ingång till analysen

De två avsnitten under denna rubrik tjänar syftet att presentera lagtexter på ett bredare plan. Avsnitt 5.1 ger en grundläggande förståelse för vad en lagtext är enligt textanalytiker samt vilken funktion lagtexten har i Sverige. Avsnitt 5.2 berör mer specifikt vilken innebörd sekretesslagstiftning har i Sverige och dess korrelation med tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105).

5.1 En introduktion till lagtexten

Boréus poängterar att lagtexter är formella och att de inte talar direkt till läsaren (2015, s. 159). Om alla texter är kommunikation mellan två parter (Ibid., s. 158) kan lagtexten sägas vara en indirekt kommunikation mellan staten och medborgaren. Kommunikationen är indirekt därför att medborgaren har begränsad möjlighet att besvara lagtexten.

För att förstå vilken texttyp lagar är krävs en grundläggande förståelse för deras form och struktur. Lagtexten utgörs av kapitel och underordnade paragrafer som tillsammans skapar lagar. En lag är en bindande regel som skall gälla samhällets samtliga aktörer. Det är lagstiftaren – vilket innebär regering, riksdag och andra med behörighet att utfärda gällande regler – som utfärdar en lag eller en lagändring. Det är domstolens tolkningar av lagarna samt tiden och samhället lagarna skrevs under som påverkar införandet och förändringen av lagarna (Zetterström, 2012, s. 21–22).

För att identifiera vilken funktion lagtext har i Sverige går det att vända sig till den första grundlagen, kungörelse om beslutad ny regeringsform, även kallad regeringsformen (SFS 1974:152), förkortad RF. I 1 kap. 1 § fastställs det att: “All offentlig makt i Sverige utgår från folket [...] Den offentliga makten utövas under lagarna”. Lagbokens egen definition av vad lagtextens funktion är blir således att den offentliga makten, en makt som skall spegla folkets önskemål, skall styras av lagarna. Lagen befinner sig på en cirkelresonerande metanivå eftersom den refererar till sin egen makt som den gällande. Lagtextens förutsättande av sin egen fullkomlighet erinrar om medeltida skolastikers ontologiska gudsbevis, som i grova drag påstår att gud finns för att gud finns (Lindberg, 2007, s. 207). Precis som ett ontologiskt gudsbevis stödjer sig på “ren” logik och förnuft och inte på auktoriteten hos andra källor gör även lagen det: Lagen förutsätter sin egen fullkomlighet.

5.2 Om sekretess i Sverige

Trots att tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) tydligt stipulerar att de handlingar som upprättas eller inkommer vid myndigheter i Sverige är allmänna finns det likväl begränsningar i informationstillgången. Dessa begränsningar avhandlas utförligt i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). För att förstå OSL krävs en förståelse för vad sekretess är och hur svensk rätt ser på begreppet.

Alf Bohlin skriver i *Offentlighetsprincipen* att *secretus* på latin betyder hemlig eller avskild (2015, s. 171). OSL förmedlar att sekretess i praktiken innebär “förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt” (3 kap § 1). OSL ersatte den gamla sekretesslagen (1980:100), med syfte att konstruera klarare formuleringar (Bohlin, 2015, s.167). Ett annat syfte var att anpassa lagen till “den digitala tidsåldern” som politikern Jörgen Johansson uttryckte det i *Motion 2008/09:K232*.

I tryckfrihetsförordningens 2 kap. 18 § står det att läsa: “En myndighet får inte på grund av att någon begär att få ta del av en allmän handling efterforska vem denne är eller vilket syfte han eller hon har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att myndigheten skall kunna pröva om det finns hinder mot att handlingen lämnas ut.” Om en handling är sekretessmarkerad har myndigheten däremot rätt att efterfråga personens syfte med förfrågan. Bohlin skriver att en sekretessprövning skall göras varje gång en person begär ut en handling, vilket i praktiken även innebär att en handling kan lämnas ut till en person men inte till en annan. Vid sekretessmarkering beror handlingens utlämnande helt enkelt på efterfrågarens intention och syfte med att begära ut den (Bohlin, 2015, s. 175).

I tryckfrihetsförordningen 2 kap. 2 § anges sju grunder på vilka en enskild eller myndigheter kan nekas tillgång till allmänna handlingar. Tillgång får bara nekas med hänsyn till:

1. rikets säkerhet eller dess förhållande till en annan stat eller en mellanfolklig organisation,
2. rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik,
3. myndigheters verksamhet för inspektion, kontroll eller annan tillsyn,
4. intresset av att förebygga eller beivra brott,
5. det allmännas ekonomiska intresse,
6. skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden, eller
7. intresset av att bevara djur- eller växtart.

Utifrån dessa punkter går det att dra slutsatsen att syftet med sekretess, att inte lämna ut en handling, är att skydda statens och den enskildes intressen och integritet. Punkterna kan också sägas ligga till grund för OSL som på ett mer detaljerat sätt bestämmer när uppgifter av ovanstående slag inte får lämnas ut. OSL bestämmer både handlingssekretess, vilket begränsar utlämnandet av allmänna handlingar, och muntlig sekretess, det vill säga tystnadsplikt.

Sekretesstider är exempel på information som enbart berör allmänna handlingar (Bohlin, 2015, s. 173). Bohlin skriver följande gällande sekretesstider: “Då skaderisken typiskt sett inte är densamma för alla olika kategorier av uppgifter, som OSL avser att skydda, har man valt ett system med *varierande* sekretesstider. De förekommande tidsgränserna är 2, 5, 10, 20, 40, 50 och 70 år” (2015, s. 182). Precis som vårt intresse för ämnet integritet till stor del handlar om hur staten ser på och formulerar den i relation till en enskild pekar även sekretesstiderna på att staten är mån om att skydda just individens integritet. Den längsta sekretesstiden i relation till den enskilde, 70 år, rör nämligen “uppgifter rörande enskildas personliga förhållanden” (Ibid.). Bohlin påpekar därefter att vissa uppgifter gällande försvarsanläggningar kan ha en sekretesstid på upp till 150 år. Detta visar att skyddet av andra saker, som rikets säkerhet, också är väldigt starkt.

6. Analys

Analysen är uppdelad i fem avsnitt, 6.1–6.5, med tillhörande underrubriker. I det första avsnittet förs en generell diskussion kring avsaknaden av ordet integritet i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400). Vi lyfter även utredarnas obenägenhet att definiera integritetsbegreppet och de relaterade skade- och menbegreppen. Efter det visar vi hur förståelsen för integritetsbegreppet som ett begrepp som innebär *helhet* kan användas för att förklara hur samtliga ovannämnda begrepp – integritet, skada och men – hör samman i lagtexten.

Avsnitt 6.2 och 6.3 syftar till att implementera våra huvudsakliga teorier om integritet på OSL. I avsnitt 6.2 använder vi främst Halfons (1989) teorier om moralisk och personlig integritet, som presenterades i avsnitt 2.2.2, för att förklara tanken om dessa integritetstyper i olika paragrafer i OSL. Vi använder oss även av Foucaults (1993) utestängningsmekanismer för att utveckla diskussionen. I avsnitt 6.3 letar vi efter spår av Nissenbaums (2004) teori om kontextuell integritet, vilken presenterades i 2.2.3.

Avsnitt 6.4 och 6.5 är inte uppdelade efter integritetsteorierna som presenterades i kapitel två. Avsnitten är istället tematiska där 6.4 rör *statens integritet*, eller den *statliga integriteten*, och avsnitt 6.5 rör *arkivariens yrkesintegritet*.

Analysen är genomgående präglad av Derridas (1976) dekonstruktion, Bacchis (1999) diskursanalys och Halfon och Nissenbaums integritetsteorier. Critical legal studies-teorier och Foucaults teori om utestängningsmekanismer används som komplement till de andra teorierna.

6.1 Lagens tystnader

Offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) innehåller inte ordet integritet. Eftersom vi menar att denna lag ändå bär uttryck för tanken om integritet tycker vi det är på sin plats att lyfta en möjlig förklaring till varför ordet inte nämns explicit.

I SOU 2008:3 *Skyddet för den personliga integriteten* konstaterar utredarna, integritetsskyddskommittén, att begreppet personlig integritet förvisso förekommer i svensk lagstiftning,⁷ men att det inte har begränsats till *en* betydelse (Integritetsskyddskommittén, 2008, s. 97). Utredarna poängterar att det är svårt att ge en heltäckande beskrivning av begreppet och att de flesta länder, på grund av detta, saknar en definition av begreppet (Ibid., s. 14). De fastslår att begreppet inte borde uppfattas som något statiskt utan som något som kan ha olika innebörder vid olika tidpunkter (Ibid., s. 117). I den nyare SOU 2016:41 *Hur står det till med den personliga integriteten?* går det att läsa följande:

⁷ Ett exempel där ordet integritet förekommer och som vi återkommer till är regeringsformen (SFS 1974:152) 2 kap. 6 §.

I likhet med ett antal tidigare utredningar om den personliga integriteten, som verkat under de senaste 50 åren, har Integritetskommittén inte funnit det meningsfullt att försöka finna en precis definition av begreppet personlig integritet.

Integritetskommittén, 2016, s. 39

Sammantaget skyr utredarna en enhetlig definition av begreppet på grund av dess svårdefinierbarhet. Att begreppet är svårt att definiera tycks vara en logisk anledning till att det inte nämns explicit i offentlighets- och sekretesslagen. Genom att inte använda begreppet behöver lagstiftarna inte definiera det. Ett annat syfte med att inte ge begreppet en fast definition är för att göra det anpassningsbart till olika situationer och kontexter. Med Derridas termer går det att säga att utredarna har förstått, och lagstiftarna har valt att använda, integritetsbegreppets *différance*.

En lag där integritet nämns explicit är i regeringsformen (SFS 1974:152) 2 kap. 6 §. Där fastslås det att "var och en gentemot det allmänna [är] skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden." Eftersom regeringsformen är en av våra grundlagar har denna bestämmelse extra tyngd, eftersom grundlagarna fungerar som övergripande principer för landets styre. I paragrafen kan vi se att den personliga integriteten, gentemot en allmänhet, förmodas ta skada av övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Detta enkla konstaterande ger dock inte ett uttömmande svar på vilka tankar om integritet som lagen uttrycker.

Bacchi (1999) och Derrida (1976) förespråkar liksom många andra poststrukturalister studiet av det implicita i texter, det som inte nämns med ord men likväl antyds. Det implicita talar lika mycket om ett rådande synsätt som det explicit nämnda gör. Så, hur ser vi integritetsbegreppet i en lag som inte explicit nämner det? Hur ser vi det implicita? Hur hör vi tystnaderna i lagen? Ett sätt att komma åt detta är att vara uppmärksam på en formuleringssvans som, i olika variationer, framkommer i slutet på över hundra paragrafer i OSL. Svansen består av "om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs", och små variationer av samma formulering. Denna formulering indikerar att det är något som lider men, som tar skada, av att en viss uppgift sprids. Det som tar skadan, detta utsagda, menar vi är den personliga integriteten.

Skade- och menbegreppen har precis som integritetsbegreppet diskuterats i SOU:er. I SOU 2003:99, som så småningom resulterade i OSL, dryftas en kritik mot skade- och menbegreppen då dessa var "oklara". SOU:n bedömer dock att föregångaren till OSL, Sekretesslagen (1980:100), likväl tillämpats utan större problem och att begreppen därför bör vara kvar. Enligt utredarna spelar det ingen större roll om vissa begrepp, som skade-, men- och integritetsbegreppen, inte har en fullgod definition så länge lagtexten går att använda. Lagens funktion är att vara ett verktyg för beslutsfattande och denna aspiration går över begreppsdefiniering när det krävs.

Att den personliga integriteten inte definieras kan användas för att förklara varför begreppen skada och men heller inte definieras. En skada behöver förstås i relation till det som tar skada. Om det som tar skadan, den personliga integriteten, inte definieras eller ens skrivs ut, går det heller inte att förstå skade- och menbegreppen. Det finns således två slags tystnader i OSL. En explicit tystnad som består av skade- och

menbegreppen, begrepp som nämns men inte definieras, samt en implicit tystnad som består av integritetsbegreppet som varken nämns eller definieras.

Det går kanske att förstå skade- och menbegreppen samt integritetsbegreppet i OSL genom att sätta begreppen i relation till varandra. Integritet är i sin grundläggande betydelse en helhet som är intakt. Skadan, eller menet, på integriteten uppstår när denna helhet blir förändrad eller förvrängd. Utlämningen av vissa uppgifter anses ha potential att förändra förståelsen för en person, omforma dennes "helhet" till en ny oönskad form. Det explicita men odefinierade skadebegreppet är vad som skapar denna omformning. Skadan har en skulpterande kraft. Det implicita och odefinierade integritetsbegreppet är det som tar skadan, det som omformas.

6.2 Spår av moralisk och personlig integritet

Den implicita integriteten i OSL kan enligt föregående avsnitt förstås genom den grundläggande definitionen av integritet som en helhet. Att bara förstå integriteten i OSL på det sättet vore något abstrakt och skulle dessutom innebära en plump devalvering av integritetsbegreppets *différence*. Genom att använda definitionerna av moralisk och personlig integritet, som presenterades under rubriken 2.2.2, illustrerar detta avsnitt andra spår av integritet i OSL än integritet som helhet.

För att visa OSL:s uttryck för personlig och moralisk integritet lyfter avsnitten nedan olika aspekter av texten som begränsar utlämning av handlingar med anledning av att utlämningen förmodas orsaka men hos den enskilde. Genom att studera dessa begränsningar går det att avgöra vilken slags information som anses vara skadlig för den personliga integriteten.

Eftersom det antas att den personliga integriteten tar skada av utlämnandet av vissa, specifika, uppgifter menar vi att OSL parallellt bestämmer vad personlig och moralisk integritet utgörs av i Sverige. Om viss information antas orsaka men, det vill säga förändra uppfattningen och formen av en enskilds personliga integritet, avgör detta samtidigt en föreslagen allmängiltig integritetsdefinition som antas gälla för alla medborgare. Genom att bestämma att viss information är skadlig, att den förändrar den uppfattade integriteten hos en person, bestämmer lagtexten samtidigt vilken personlig integritet som är "den rätta".

6.2.1 Skyddet av den personliga integriteten

Den mest relevanta avdelningen i OSL kopplad till personlig och moralisk integritet är avdelning fem, som gäller sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. I denna avdelning finns ett kapitel med rubriken "Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga förhållanden oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer". Detta allmängiltiga kapitel gäller för uppgifter i alla allmänna handlingar hos alla myndigheter. Avdelning fem består, utöver kapitel 21, av 18 andra kapitel som berör uppgifter i sammanhang som är relaterade till vissa myndighetsspecifika praktiker och handlingar. Exempel på det sistnämnda är 26 kap. "Sekretess till skydd för enskild inom socialtjänst, vid kommunal bostadsförmedling, adoption, m.m." och 29 kap. "Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör transporter och andra former av kommunikation". Vårt huvudsakliga fokus är kapitel

21 eftersom detta har betydelse för samtliga myndighetsarkivariers yrkesutövande. Under analysen snuddar vi dock vid andra kapitel ur avdelning fem.

I 21 kap. 1 § fastslås det att:

Sekretess gäller för uppgift som rör en enskilds hälsa eller sexualliv, såsom uppgifter om sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könsbyte, sexualbrott eller annan liknande uppgift, om det måste antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs.

Ur ovanstående stycke går det att uttröna flera aspekter av vad lagtexten uttrycker om personlig integritet. Vissa typer av uppgifter skall inte en allmänhet ha åtkomst till, eftersom det antas att denna åtkomst skulle orsaka men hos den personliga integriteten. Via dessa uppgiftstyper kan vi se vad lagen anser utgör delar av den personliga integriteten. Här avslöjas att den odefinierade helheten som vi beskrev i 6.1 kan ta skada om dessa specifika uppgiftstyper sprids till personer eller myndigheter som inte skall ha tillgång till dem. En arkivarie måste därför förstå vem som kan och vem som inte kan skada integriteten i varje situation.

För att koppla OSL 21 kap. 1 § till moralisk och personlig integritet, såsom Halfon (1989) definierar begreppet, kan vi använda oss av diskussionen om vilken roll *commitments* spelar i den personliga integriteten. Paragrafen kan då insinuera att uppgifter om vissa företeelser utgör bevis för att en person inte uppfyller specifika *commitments* som samhället ansett värdefulla.

Ett *commitment*, i relation till denna paragraf, skulle kunna vara det till det kön individen är född med. Information om att den enskilde har korrigerat det kön hen föddes med genom könsbyte är lagligt definierat som känslig information för att staten anser att det komprometterar den enskildes personliga integritet. Informationen blir ett bevis för att den enskilde har frångått ett av samhället och staten godtagat *commitment*. Genom årtionden har det setts som en omöjlighet att frångå sitt till "naturen givna" kön, vilket kan antyda att detta är orsaken till att staten i nutid fortfarande anser att detta är skadlig information för en allmänhet att ha om en individ.

Detsamma gäller missbruksaspekten i samma paragraf. Eftersom information om en enskilds missbruk antas skada integriteten om uppgiften sprids till annan än den enskilde, och myndighetsutövare som har rätt att ta del av uppgifterna, innebär detta att den personliga integritetens helhet förändras av denna information. Således bör en enskild enligt staten enbart vara *committed* till ett liv med, av staten, godkända berusningsmedel, och ett måttligt intag av dessa, annars kan inte personen anses ha integritet.

Ett tredje och avslutande exempel på hur *commitment*begreppet ur Halfons integritetsteori kan användas för att förstå paragrafen är i relation till sexualbrott. Information om att någon har begått sexualbrott är bevis för att hen har brutit mot åtminstone två av samhället högt värderade *commitments*. Dels har personen genom att begå ett brott visat sig inte vara *committed* till landets lag. Förvisso kan en person som bryter mot lagen, enligt Halfons argumentation, fortfarande ha integritet. Detta skulle vara fallet om brottet mot lagen sker som ett resultat av att en personlig övertygelse kräver detta samt att den personliga övertygelsen är av ett slag som inte komprometterar respekten för personen (jämför med diskussion om olika anledningar

till att ge upp en fasta under 2.2.2). Att begå ett sexualbrott kan dock knappast kopplas till en hedervärd personlig övertygelse. Att sexualbrott inte kan vara hedervärda är besläktat med det andra commitment som personen som begår ett sexualbrott bryter mot. Detta andra commitment utgörs av tanken om att sex skall vara en ömsesidig akt mellan två myndiga personer. Information om brott mot dessa commitments skulle onekligen resultera i kraftig skada på den personliga integriteten.

Genom att följa OSL skyddar arkivarierna, och andra myndighetsanställda som jobbar med handlingsutlämning, den personliga integriteten på olika sätt. Samtidigt upprätthåller de vissa bestämda värderingar och moraliska principer.

6.2.2 Moraldiskurs och avskiljandet av vansinne

Statens offentliga utredning *Skyddet för den personliga integriteten* (2008:3) poängterar vid flertalet tillfällen att den enskildes subjektiva uppfattning om en kränkning mot hans integritet inte bör bejakas. Istället skall domar baseras på "objektiva kriterier" (Integritetsskyddskommittén, 2008, s. 149). Det går även att läsa att: "Av flera skäl kan skyddet för den personliga integriteten inte vara absolut. Skyddet kan och bör inte omfatta obetydliga och bagatellartade störningar i vad den enskilde uppfattar som sin personliga integritet" (Ibid., s. 284). Detta pekar på en maktaspekt i lagen. Staten är den som bestämmer Statens offentliga utredning *Skyddet för den personliga integriteten* (2008:3) poängterar vid flertalet tillfällen att den enskildes subjektiva uppfattning om en kränkning mot hans integritet inte bör bejakas. Istället skall domar baseras på "objektiva kriterier" (Integritetsskyddskommittén, 2008, s. 149). Det går även att läsa att: "Av flera skäl kan skyddet för den personliga integriteten inte vara absolut. Skyddet kan och bör inte omfatta obetydliga och bagatellartade störningar i vad den enskilde uppfattar som sin personliga integritet" (Ibid., s. 284). Detta pekar på en maktaspekt i lagen. Staten är den som bestämmer vad som skall vara sekretessbelagt, inte medborgaren.

Det går att kräva en sekretessprövning av handlingar som staten anser bör sekretessbeläggas men för den enskilde går det inte att själv välja vad hen anser vara integritetskränkande. Genom att säga att bedömning och domar skall baseras på objektiva kriterier skapar staten på egen hand en moraldiskurs som är den gällande. Detta innebär att de företeelser som explicit nämns i 21 kap. 1 § inte baseras på vad ett enskilt subjekt kan anse som kränkande. Det är kränkande om denna information delas ut. För den enskilde går det inte heller att peka på att statens bestämmelser kring detta skulle innebära någon form av makttotalitet eftersom regeringsformen (SFS 1974:152) fastslår att lagstadgarna, riksdagen, är "folkets främsta företrädare". Individens egen vilja blir ofrånkomligen underordnad den påstått kollektiva viljan.

Lagen förutsätter att listade uppgifter i 21 kap. 1 § är känsliga och att utlämnandet av dessa skadar den personliga integriteten. Varför görs detta grundantagande? Vad är gemensamt för sjukdomar, missbruk, sexuella läggningar, könskorrigering och sexualbrott? Med hjälp av Michel Foucaults utestängningsmekanismer, här främst *avskiljandet av vansinne*, går det att fastslå att nämnda "känsliga" uppgifter är sådana som historiskt har tillhört personer/grupper som marginaliserats. Diskurser hyllar *det friska*, de och det som inräknas i denna kategori har möjlighet att göra sanningsutsagor. Kontrasten till det friska och förnuftet blir *vansinnet*. De som inte följer diskursens

normer och därmed skakar samhällets grundvalar är de som “måste uteslutas” (Foucault, 1993, s. 8–10).

Under stora delar av västerlandets historia har personer med avvikande sexuell läggning, människor med psykiska sjukdomar, missbrukare, och så vidare, varit marginaliserade. De har setts som en del av vansinnet. De individer eller grupper som begått övertramp mot sociala regler och lagstiftningar är de som samhället ansett sig vara tvunget att reglera på olika sätt för att de inte skulle kunna omkullkasta ordningen. Att information om somatisk sjukdom är känslig tycks svårare att beskriva med hjälp av Foucaults utestängningsmekanismer, då han inte lägger fokus på den potentiella marginaliseringen av dessa. Det går att spekulera att marginaliseringen, och de resulterande känsliga uppgifterna om någons sjukdom, berott på att sjuka personer inte haft möjlighet att vara en del av samhället på samma sätt som friska. På så vis kan OSL:s syfte tolkas som ett värnande och skyddande av dessa tidigare marginaliserade individer. Genom att hindra utlämnandet av handlingar som identifierar en person som en del av de marginaliserade individerna hindrar staten också att dessa blir utpekade. Paradoxalt nog går det att i samma andetag hävda att det är praktiker av just detta slag som upprätthåller tanken på dessa individer som marginaliserade, som en del av vansinnet.

Lagtexten utger sig för att vara på medborgarnas sida och för att värna om individen genom att begränsa utlämning av handlingar som kan skada den personliga integriteten. Samtidigt är det staten som, genom historien, har reglerat utestängningsmekanismerna som skapat marginaliserade grupper. Detta har exempelvis gjorts genom inrättandet av institutioner som upprätthållit bestämda normer och lagar. I ljuset av detta tycks staten ha ett Janusansikte. Bara för att allmänheten förmodar att lagen skyddar den personliga integriteten behöver det nödvändigtvis inte vara “sanningen”. Detta uttalande är en liknelse med Riksarkivets heraldiska vapen som utgörs av Janusansiktet. Riksarkivets Janusansikte sägs innebära att arkiven samtidigt blickar mot det förflutna och framtiden. Vi har valt att ge det ytterligare en innebörd. Janusansiktet implicerar för oss de två ansiktena lagen kan anses ha. Lagens betydelse beror på vilket perspektiv den betraktas från.⁸

Istället för att se 21 kap. 1 § som ett skyddande av individens personliga integritet kan texten istället tolkas som statens skyddande av sin egen integritet. Hindrandet av utlämningen hindrar insynen i vad som i en tidigare diskurs har definierats som vansinne. Vansinnets existens bevisar att det finns individer som har fallit utanför moraldiskursramen, individer som inte vill eller kan spela enligt samhällets regler, individer som inte är en del av det som anses vara det friska och som därför inte själva kan förkroppsliga rådande “sanningar”. Genom att hindra åtkomsten till bevis för vansinnets existens hindrar staten bevis för att samhället inte lyckas “fånga upp” alla i det kollektiva, det friska. Det blir bevis för att staten inte lyckats skapa en enhetlig uppsättning medborgare. Eftersom medborgarna utgör staten och integritet utgörs av enhetlig helhet måste staten, för att ha integritet, ha en uppsättning medborgare som utgör en logiskt sammansatt helhet. För att ha medborgare som utgör en logiskt sammansatt helhet går det exempelvis att skapa och upprätthålla vissa traditioner som

⁸ Även vår användning av Janusansiktet och dess implikation att det finns två sätt att se på texten bör kritiserars, eftersom vi i linje med Derrida anser att det finns oändliga sätt att tolka offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) på.

medborgarna skall vara committed till. Det går också, vilket är mer relevant för detta avsnitt, att skapa och upprätthålla en moraldiskurs till vilken medborgarna skall vara committed.

Statens integritet, den som uttrycks genom den i lagen uttryckta moraldiskursen, kan här ses som den samlade och kollektiva integriteten som skall vara rådande för folket. Där brott mot denna statliga integritet tidigare har kategoriserats som vansinne och även varit straffbara har dessa brott nu förlorat sin straffbarhet. De ses emellertid fortfarande som avvikande i det att handlingarna angående dessa brott är begränsade i sin utlämningsbarhet av OSL. Staten utger sig för att skydda individerna men särskiljer fortfarande de avvikande från de med "friska" beteenden i Foucaults bemärkelse av ordet.

Information om individer som bryter mot den historiskt gällande och i nutid latent moraldiskursen genom företeelser som sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könskorrigering och sexualbrott, lämnas inte ut. Orsaken till att de inte lämnas ut kan inte enbart tolkas som att det är för att skydda integriteten hos individen som har begått ett socialt övertramp eller råkar ingå i någon av kategorierna. En annan orsak till varför de inte lämnas ut menar vi är för att signalera att människor som har fallit utanför den historiska, fortfarande latent, moraldiskursramen inte finns här. Genom att göra detta upprätthåller staten sin integritet genom medborgarna och myndighetsarkivarien befinner sig i kärnan av allt detta i egenskap av att jobba med handlingsutlämning.

6.2.3 Den enskildes integritet från en annan vinkel

Föregående avsnitt utgick från att offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), genom sitt begränsande av utlämnande av handlingar, skapar en moraldiskurs och därmed en tanke om en viss sorts personlig integritet. Detta går att relatera till Halfons (1989) bild av personlig integritet som något som utgörs av *commitments* till vissa bestämda moraliska ideal. OSL fastslår vilka moraliska ideal den enskilde skall vara committed till. Det finns dock paragrafer som kan sägas gå emot detta, paragrafer som öppnar upp för en mer relativistisk syn på personlig integritet och de tillhörande moraliska komponenterna. Denna syn innebär att staten inte nödvändigtvis bestämmer en rådande moral.

I 12 kap. 2 § i OSL förkunnas det att en enskild kan bevilja en annan enskild att ta del av sekretessbelagd information som berör hen själv. Lagen fortsätter med:

Om en enskild samtycker till att en uppgift som är sekretessbelagd till skydd för honom eller henne lämnas till en annan enskild endast under förutsättning att myndigheten gör ett förbehåll som inskränker den enskilde mottagarens rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den, skall myndigheten göra ett sådant förbehåll när uppgiften lämnas ut.

Om en individ inte har några problem med att offentliggöra sin sexuella läggning eller missbrukshistoria, hen kanske är en HBTQ-förespråkare eller föreläser på skolor för KRIS⁹, innebär det likväl inte att en individ kan be staten att fullständigt offentliggöra hens handlingar. Dessa individer kan enbart bevilja en person i taget att ta del av uppgifterna. Staten håller på så vis ett grepp om normerna för vad som skall anses tabubelagt och hemligt och därmed vad som anses skada den personliga integriteten.

⁹ Syftar till organisationen Kriminellas revansch i samhället.

Det skall poängteras att en enskild givetvis får tala om vad hen än vill i vilket sammanhang hen än önskar. Det ligger ingen tystnadsplikt på denne trots att handlingar som berör ärendet inte kan utlämnas till vem som helst som begär ut dem från en myndighet.

Även om denna paragraf öppnar upp för den enskilde att dela med sig av handlingar om sig själv, som annars skulle vara sekretessbelagda, frångår detta från OSL:s generella andemening. Paragrafen är ett undantag från resten av OSL därför att OSL, genom sitt värnande av den personliga integriteten, bestämmer vissa aspekter av den enskildes moral och därmed skapar en samhällelig moraldiskurs. Detta undantag visar att den enskildes rätt att dela med sig av handlingar som berör hen själv värderas högre än den bestämda moralen. Den enskilde *har* rätt att dela med sig av saker som annars förmodas skada den enskildes integritet. Samtidigt indikerar denna paragraf, just genom att vara ett undantag från resten av lagen, att tanken om en slags samhällsövergripande moral har företräde över den enskildes uppfattning om vad som kan skada hens integritet. OSL:s grundinställning är att den samhällsövergripande moralen gäller och att den personliga integriteten skadas av utlämnandet av vissa handlingar. Det är först vid den enskildes egna begäran som den övergripande moralen sätts åt sidan.

Allt detta kan relateras till Halfons (1989) diskussion om moralens del i den personliga integriteten. Som vi beskrev i avsnitt 2.2.2 menar Halfon att moral utgör en del av den personliga integriteten men att denna moral likväl inte är helt förutbestämd eller utanför den enskildes valfrihet. Förvisso finns det vissa moraliska principer som alla med integritet mer eller mindre "bör" vara committed till, men det finns också en öppning för variation bland vissa moraliska principer eftersom en stor del av den *personliga* integriteten utgörs av att personen är committed till det hen själv menar är sant. OSL kan sägas spegla detta. Genom att ha övergripande sekretessbestämmelser till skydd för den personliga integriteten bestämmer den de moraliska principerna som alla bör vara committed till. Men genom öppningen som 12 kap. 2 § erbjuder, får den enskilde möjlighet att själv bestämma att "nä, den här informationen skadar faktiskt inte *min* personliga integritet". I dessa fall är det individens önskan istället för hänsynen till en allmängiltig integritetstyp som arkivarien måste prioritera.

6.2.4 Den dödes integritet och den kroppsliga integriteten

Den längsta sekretesstiden i Sverige är 70 år och är definierad som sådan eftersom det är antaget att samtliga enskilda som kan komma att skadas av den känsliga informationens tillgänglighet vid det laget är döda. Likväl visar lagarna, och många samtida repatrieringsdebatter inom museivärlden, på att den enskilda döda individen även anses lika viktig att skydda som den levande. Bohlin (2015, s. 212) presenterar i relation till detta ett av Högsta Förvaltningsdomstolens resonemang ur Regeringsrättens årsbok, RÅ, 2007:16: "sekretessen bör kunna gälla om uppgiften kan anses kränka den frid som bör tillkomma den avlidne". Beslut ur högsta förvaltningsdomstolen blir senare praxis, varför ett resonemang som detta bär vikt i sammanhanget. Bohlin citerar även ur RÅ 1982 2:66 där det står att: "Sekretess till skydd för enskilda gäller också till förmån för *avlidna* personer" (Ibid.). Detta innebär alltså att staten jämställer en levande och en död person när det kommer till bevarandet av deras integritet.

Vi menar att en förklaringsmodell till denna syn på den dödes integritet skulle kunna vara att det är ett arv från kristendomen som har en syn på den mänskliga kroppen och själen, död eller levande, som helig. Vi tolkar det som så eftersom lagen även menar att känsligt material från avlidna inte får tillgängliggöras eftersom dennes anhöriga kan kränkas. Familjen tilldelas således en gemensam integritet, de blir en entitet, som inte får kränkas. Det får exempelvis inte tillgängliggöras om en person har dött genom att begå självmord, antagligen då det kan anses skamligt och smärtsamt för familjen. Detta är något som vi ytterligare anser ekar kristna tankar då självmördare historiskt sett inte fick begravas i vigd mark (Svenska Kyrkan, 2008-04-11). Att Högsta Förvaltningsdomstolen i det första citatet ovan talar om "frid" efter döden kan även tolkas som att staten implicerar att människan skulle ha någon form av "själ" eller integritet som lever kvar efter döden som bör få frid. Detta kan sättas i kontrast mot en sekulär tanke om att människor vid döden bara upphör att leva, en tanke som implicerar att människan enbart är sin kropp. Även om den personliga integriteten rimligtvis kunde anses upphöra i och med att personen är död är det inte så lagtolkarna och staten ser på det. Det ter sig som att kroppen är tätt sammankopplad med den personliga integriteten vilket gör att lagarna inte separerar dem, trots att personen är avliden. Om den levande individens kropp och kanske även "själ" tillskrevs integritet medföljer denna integritet in i döden.

Skyddet mot skador och men på den personliga integriteten som OSL erbjuder kan hela tiden ses korrelera med 2 kap. 6 § i regeringsformen (SFS 1974:152) som stipulerar att "var och en [är] gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten". Denna paragraf är placerad under en underrubrik som heter "Kroppslig integritet och rörelsefrihet", och just begreppet kroppslig integritet kan möjligen öppna upp en vidare förståelse för varför viss information anses skadlig för den personliga integriteten. I nämnd underrubrik finns olika bestämmelser för hur den enskilde är skyddad mot olika ingrepp mot den kroppsliga integriteten, exempelvis är det förbjudet med dödsstraff och tortyr. Denna statliga commitment till de enskildas kroppsliga integritet kan ses förlängas till och speglas i de enskilda själva.

Om en person missbrukar sysselsätter hen sig med att konsekvent misshandla sig själv, konsekvent göra ingrepp på sin kroppsliga integritet. Information om detta skyddas av sekretess eftersom information om skador på den kroppsliga integriteten anses ha potential att skada den personliga integriteten. Om en person är allvarligt sjuk eller har varit med om en olycka, om dennes kroppsliga integritet är skadad av sjukdom eller olycka, skyddas information om detta av sekretess. Information om skador på den kroppsliga integriteten anses ha potential att skada den personliga integriteten. Om en person begår självmord, ett oåterkalleligt ingrepp på den kroppsliga integriteten, skyddas information om detta av sekretess.

Både exemplet rörande missbruk och det gällande självmord kan ses som alternativa förklaringsmodeller till tidigare föreslagna tolkningar kring varför information om dessa företeelser är sekretessbelagd. Styrkan med att koppla den personliga integriteten till den kroppsliga integriteten är att detta förklarar varför information om den enskildes hälsa skulle vara sekretessbelagd, något som inte går att komma åt med våra andra förklaringsmodeller. Det kan dock te sig märkligt att denna information skulle vara sekretessbelagd kopplat till den personliga integriteten och *commitments* – det är inte som att en person kan vara committed till friskhet. Förvisso kan samhället bära på ett ideal om att vi borde vara committed till hälsosamt leverne, men alla hälsoproblem och

sjukdomar beror inte på brott mot detta commitment. Den kroppsliga integriteten kan påverkas av medvetna val men också av något som ligger bortom det mänskliga medvetandet och beslutsförmågan. Den kroppsliga, och i förlängningen personliga, integriteten är i detta fall påverkat av något utanför domänen av commitments. Detta krockar med den tidigare framställda uppfattningen om personlig integritet som något kopplat till personens commitments.

6.3 Kontextuell integritet

I detta avsnitt utgår vi från teorin om kontextuell integritet som presenterades i 2.2.3. Avsnittet är uppdelat efter de två begrepp som utgör teorin om kontextuell integritet – *flödesnormer* och *lämplighetsnormer*. Vi använder begreppen för att förklara hur lagstiftarna har tagit hänsyn till tanken om integritet. När begreppen mötte lagtexten möjliggjordes även en kritik av dikotomin mellan en privat och publik sfär, en diskussion som upptar en stor portion av avsnittet.

6.3.1 Flödesnormer och verksamhetsfullföljning

Ett exempel på kontextuell integritet i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) rör paragrafer som är avsedda att skydda den enskilde från att bli utsatt för olika sorters angrepp på den kroppsliga integriteten. Som exempel finns 21 kap. 3 § som bestämmer att sekretess gäller för personuppgift, som exempelvis adress och telefonnummer, “om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne kan komma att utsättas för hot eller våld eller lida annat allvarligt men om uppgiften röjs”. Detta är ett exempel på när informationen i sig inte är av känslig art men flödesnormen i kontexten gör utlämnandet olämpligt. Adress och telefonnummer är information som i sig själv inte har potential att kompromettera den personliga integriteten eller möjlighet att orsaka men hos den enskilde, men om det finns personer som har för avsikt att skada den enskilde finns det en rimlighet i att begränsa informationsflödet enbart till kontexter där det kan säkerställas att informationen inte når dessa personer.

Ytterligare exempel på kontextuell integritet i OSL finns i den inledande paragrafen i sjunde kapitlet som heter “Grundläggande bestämmelser”. Denna paragraf bestämmer att om en uppgift är sekretessreglerad får den “inte utnyttjas utanför den verksamhet för vilken den är sekretessreglerad.” Denna bestämmelse fastslår en väldigt strikt flödesnorm där informationen inte får lämna den ursprungliga kontexten i vilken den uppstod. Denna strikta flödesnorm speglas också i 8 kap. 1 §: “En uppgift för vilken sekretess gäller enligt denna lag får inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i denna lag eller i lag eller förordning som denna lag hänvisar till”. Detta insinuerar att det finns undantag från den ursprungligt strikta flödesnormen, undantag som pekas ut i de stycken som presenteras nedan.

En generell regel som gäller vid avvikelser från den ursprungliga strikta flödesnormsbestämmelsen är 2 § i 8 kap. som fastslår att om en sekretessbelagd uppgift lämnas till en annan myndighet så blir sekretessbestämmelsen giltig även hos den nya myndigheten. Detsamma gäller även vid utlämnande av sekretessbelagd uppgift till en annan enskild enligt 12 kap. 2 §. Flödesnormen från ursprungskontexten blir tillämplig i den nya kontexten. Dessa bestämmelser blir ett sätt att kontrollera, begränsa och sluta

kontexter inom vissa av myndigheter avvägda och godkända ramar. Öppningen till en allmänhet och därmed en okontrollerad kontext sker bara genom tidsbestämmelser, vilka ser olika ut beroende på vilken sorts information det rör sig om. Ytterligare information om tidsbestämmelser i svensk lag finns under uppsatsens kapitel 5.2 "Om sekretess i Sverige".

Ett återkommande sätt på vilket ursprungsbestämmelsen kring kontextens flödesnorm bryts och förändras är när detta behövs för olika typer av verksamhetsfullföljning i statsapparaten. Kapitel tio "Sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess" är dedikerat till denna praktik. Ett exempel är 2 § i detta kapitel som bestämmer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet eller enskild om detta krävs "för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet." Fullgörande av verksamhet premieras här över den personliga integriteten men också på flertalet andra ställen i OSL. Detta blir extra intressant för arkivarien eftersom det i arkivariens myndighetsuppgift, enligt 3 § i arkivlagen (SFS 1990:782), ingår att tillgodose forskningens behov. Hur skall arkivarien besluta om vilken sorts forskning som faller under forskningens behov och när skall forskningens behov få företräde över skyddet av den personliga integriteten?

Utöver kapitel tio som gäller generella bestämmelser om undantag från sekretess finns det paragrafer i flera olika kapitel som öppnar upp för utlämnandet av olika sekretessbelagda handlingar vid mer specifika fall. Exempelvis 11 § i 25 kap. "Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som avser hälso- och sjukvård, m.m." som bestämmer att sekretessbelagda uppgifter inom hälso- och sjukvårdsrelaterat myndighetsutövande får lämnas till en mängd olika myndigheter och enskilda i vissa fall. Även 13 § i samma kapitel indikerar på tanken om verksamhetsfullföljning, då den poängterar att om den enskilde på grund av hälsoskäl inte kan lämna samtycke till att en sekretessbelagd uppgift lämnas ut, så skall denna uppgift ändå lämnas ut om det krävs för att den enskilde skall få den vård som behövs. Detta kan också ses som att myndigheten fattar ett beslut som den enskilde förmodligen hade godkänt själv – den enskildes fysiska hälsa väger tyngre än den personliga integriteten.

Även polismyndigheter, domstolar och andra rättsrelaterade myndigheter ges genom flera paragrafer tillgång till uppgifter som bryter den ursprungliga flödesnormen. Polisen får exempelvis lämna vidare sekretessbelagda uppgifter till Säkerhetspolisen enligt 35 kap. 10a § om Säkerhetspolisen behöver uppgiften i sin brottsbekämpande verksamhet. Enligt 9 § och 9a § i samma kapitel skall sekretessbelagda uppgifter lämnas till konkursförvaltare respektive Finansinspektionen om dessa behöver uppgifterna för att fullfölja sitt verksamhetsuppdrag. Myndigheter har även möjlighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till Polismyndigheten om det kan förhindra ännu icke begångna brott (Bohlin, 2015, s. 197). Arkivarien kan därför hamna i en position där hen måste förstå att assistans till rättskipning väger högre än skyddet för den personliga integriteten.

En annan paragraf som bryter mot ursprungskontextens integritetsbestämmelse är 10 kap. 15 § som bestämmer att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till riksdagen eller regeringen. Den enskilde är i den mån alltid naken i relation till riksdagen eller regeringen om dessa behöver informationen. En förmån som riksdagen och regeringen åtnjuter av att vara högst upp i hierarkin är att de alltid har företräde över den enskildes rätt till sin integritet. Detta kan också kopplas till tanken om verksamhetsfullföljande.

Det skulle vara märkligt om den ledande instansen för statsapparaten skulle uteläsas från information som den skulle kunna behöva. Det skulle innebära ett omkullkastande av hierarkin där lägre myndigheter och myndighetsarkivarier hade fått makt över riksdagen och regeringen, genom att besitta information som de inte delar med sig av. I förlängningen betyder detta att det altruistiska tankefostret om totalt och fritt informationsflöde egentligen bara gäller för två aktörer i samhället och det är riksdagen och regeringen. Detta är ett av privilegierna som följer av maktkoncentration.

Även om den grundläggande flödesnormen är begränsad till ursprungskontexten, alltså kontexten i vilken uppgiften uppstod, en kontext som ofta utgörs av *en* myndighet och *en* enskild, finns det en generositet i öppningar av flödesnormen för att olika verksamheter skall kunna fullfölja sina uppdrag. Generellt är den personliga integriteten sekundär i relation till verksamhetsfullföljning. Lagtexten skyddar den enskildes integritet gentemot en allmänhet men är i lika stor utsträckning ett verktyg för att berättiga olika myndigheters inskränkning i denna integritet när det behövs för att myndigheterna, och i förlängningen hela statsapparaten, skall kunna fungera. Informationsflödet är som grundläggande regel låst till ursprungskontexten där uppgiften först uppstod men kan öppnas närhelst statsapparaten behöver det.

Att verksamhetsfullföljning värderas högre än den personliga integriteten är något som utredarna till OSL själva anmärker på i SOU 2003:99. Det finns förvisso en sekretess mellan myndigheter som ett skydd för den enskildes integritet (Offentlighets- och sekretesskommittén, 2003, s. 239), men utlämningen mellan myndigheter har premierats "i de fall när det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda" (Ibid., s. 220). Att skyddet för den personliga integriteten är underordnat myndigheternas verksamhetsfullföljning är något som arkivarier, och andra som jobbar med utlämning av handlingar från myndigheter, måste förstå och förhålla sig till.

6.3.2 Lämplighetsnormer och en förlängd privat sfär

Avsnitt 6.3 har hittills fokuserat på den aspekt av kontextuell integritet som kallas för flödesnormer. I offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) finns det även spår av lämplighetsnormer, normer som rör informationens lämplighetsgrad i en viss kontext. Egentligen skulle det begränsade utlämnandet mellan myndigheter kunna ses som något som indikerar att OSL bär på tanken om lämplighetsnormer, men vi menar att detta är en felaktig analys. Överlag verkar det nämligen som att det inte finns någon information som är olämplig för den enskilde att ge staten – det finns alltid någon myndighet där informationen lämpar sig. Även om lagen är skriven som så att informationen initialt bara hör hemma hos en myndighet så öppnar lagen likväl upp för utlämnandet mellan myndigheter närhelst det behövs för verksamhetsfullföljning.

Ett sätt att analysera varför uttryck för flödesnormer är tydligare än uttryck för lämplighetsnormer är att betrakta offentlighets- och sekretesslagen som en text som utgår från den ursprungliga dikotomin mellan en publik och en privat sfär. Det är en dikotomi som Nissenbaum (2004) och andra teoretiker menar är grunden för tanken om den personliga integriteten. Med detta synsätt kan vi se att staten blir som en förlängning av den privata sfären. Majoriteten av individens privata information anses i stora drag lämplig att samla in och spara hos staten och dess myndigheter. OSL

uttrycker egentligen, i relation mellan staten och den enskilde, bara regleringar för flödesnormer på det sätt som beskrevs i 6.3.1.

Lämplighetsnormerna i OSL gäller därför främst relationen mellan den enskildes "privata" sfär och den publika sfären. Det är utlämnandet från staten och den förlängda privata sfären, till den publika sfären, som är begränsad av lämplighetsnormer. Det tydligaste uttrycket för lämplighetsnormer mellan den enskilde och allmänheten i OSL är förmodligen 21 kapitlet, som hindrar utlämnandet av en mängd information som kan anses känslig för den enskilde. Detta kan ses som en låsning av information till en ursprungskontext, den mellan staten och den enskilde, den förlängda privata sfären. Om informationen sprids utanför kontexten till kontexter där den är olämplig förmodas det att den personliga integriteten tar skada.

Det finns dock undantag från denna regel där information som anses olämplig utanför ursprungskontexten, i relation till medlemmar av allmänheten, kan anses lämplig i vissa fall. Ett sådant exempel är 8 § i 26 kapitlet. Denna fastslår att: "Sekretessen [...] hindrar inte att uppgift lämnas till en enskild som uppnått myndig ålder om förhållanden av betydelse för att han eller hon skall få vetskap om vilka hans eller hennes biologiska föräldrar är." Om någon har adopterat bort sitt barn säger den grundläggande lämplighetsnormen att denna information är olämplig utanför ursprungskontexten, vilken utgörs av den enskilde som adopterat bort barnet och lämplig myndighet. Ett utlämnande av denna information till en allmänhet skulle således skada den enskildes integritet. Om det bortadopterade barnet sedan, vid myndig ålder, vill få reda på vem som är dess förälder, öppnar lagen upp för detta. Rätten att få veta sitt biologiska ursprung värderas därmed högre än en enskilds integritet. Detta korrelerar med tanken som dryftades i 6.2.3, att familjen oftast ses som en enhet som tillskrivs integritet. I 6.2.3 berodde vårt argument på att staten förefaller sig anse att familjen kan ta skada av att en enskilds självmord offentliggörs. Här blir det uppenbart att staten ser på familjen som en enhet eftersom ett biologiskt band, barnens rätt till vetskap om en biologisk familj, premieras över den enskildes (föräldern som adopterade bort barnet) integritet.

Det intressanta med adoptionsexemplet är vad som händer om det inlemmas i den grundläggande dikotomin om en privat och en publik sfär. Informationen om adoptionen, som skall tillhöra den privata sfären, finns redan hos en myndighet. Precis som vi tidigare har poängterat innebär detta att den privata sfären måste förstås som att den är förlängd in i staten. Vad som sticker ut ännu mer är att tänka på i vilken sfär det adopterade barnet hör hemma. Är barnet en del av allmänheten, den publika sfären, tills hen, en minut över tolv på sin 18:e födelsedag, blir myndig och plötsligt får ta del av en privat sfär? Får den som adopterar bort barnet en fredad privat sfär med viss tidsfrist, där hans biologiska förbindelser till slut får företräde över hans integritet? Tillhör den adopterade personen varken en privat eller publik sfär i relation till den som har adopterat bort hen, utan istället ett mellanland där en biologisk koppling raserar dikotomin mellan privat och publik?

Sammanfattningsvis går det, trots ovanstående kritik, att i OSL att se spår av lämplighetsnormer, uppdelningen mellan privat och publik sfär, och därmed Nissenbaums (2004) teori om kontextuell integritet. Den primära utgångspunkten är att den privata sfären är en del av myndigheterna och att den personliga integriteten inte tar skada av att myndigheterna har informationen. Skyddet för den enskildes integritet

mot allmänheten, och inte mot myndigheterna, kan kanske förstås genom att återigen lyfta 2 kap. 6 § i regeringsformen (SFS 1974:152). Denna uttrycker som tidigare nämnt att "var och en [är] gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten". Det är alltså gentemot det *allmänna*, det publika, som intrångsskyddet gäller. Den enskilde är inte skyddad mot intrång i den personliga integriteten gentemot staten och dess myndigheter, åtminstone inte gällande viss information. Den privata sfären är i dessa fall förlängd in i staten. Här illustreras vilka komplexa maktprinciper myndighetsarkivarien upprätthåller när hen lyder under OSL.

6.4 Statens integritet

En återkommande integritetstyp i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) är vad som här kommer att kallas för den statliga integriteten eller statlig integritet. Uttryck för detta uppstår på flera olika ställen i OSL där lagtexten är utformad på ett sätt som indikerar att den skyddar statens intressen och integritet från enskilda individer och andra statsmakter. Det går att applicera teorier om personlig, moralisk och kontextuell integritet även på staten genom att se staten som en enhetlig entitet.

Vi menar att staten, trots avsaknad av fysisk kropp i en traditionell mening, har integritet. Dess kropp kan ses som det geografiska området staten innefattar samt de medborgare som bor där. Det går att tolka lagen som att staten inte bör utsättas för hot eftersom det kan skada dess medborgare. Detta skulle innebära att statens integritet "läcker ut" och över på medborgarna. Även om staten särskiljs från medborgarna i lagen, ingår samtidigt staten och medborgarna i samma entitet enligt en implicit läsning av lagen. Att något är två saker samtidigt påvisar den *différence* som finns inbyggd i offentlighets- och sekretesslagen.

Ett uttryck för statens integritet som en enhetlig entitet går att hitta i 42 kap. 2 §: "Får en justitieombudsman eller Justitiekanslern [...] uppgift från en enskild gäller sekretess [...] endast om det kan antas att riket lider betydande men om uppgiften röjs". Formuleringen "om det kan antas att riket lider betydande men" finns enbart i detta kapitel i nyss nämnda paragraf samt i paragraf 6 och 8 b. Om begreppet *riket* kan antas syfta åt samma slags breda auktoritära maktinnehavare som staten och om den tidigare föreslagna förståelsen för begreppet *men*¹⁰ accepteras, indikerar ovanstående formulering på en tanke om en statlig integritet.

Genom Halfons (1989) teori om *commitments* roll för att upprätthålla integritet går det att vidare förstå vad som utgör statlig integritet. Statens *commitments* görs i grunden gentemot dess medborgare genom exempelvis samhällskontraktet¹¹. Även vissa statliga ideal, principer och politiska mål kan sägas vara uttryck för *commitments* som staten gör gentemot medborgaren – exempelvis att vi skall ha ett jämställt samhälle, att styret i landet skall bestämmas genom demokratiska val och så vidare. Vissa av statens *commitments* gentemot medborgarna bestäms i regeringsformen (SFS 1974:152), som att staten skall se till att det råder yttrandefrihet och att individens kroppsliga och personliga integritet skall vara skyddad. En annan av statens *commitments* mot

¹⁰ Se avsnitt 6.1 för diskussion om innebörden av ordet men.

¹¹ Idén om ett samhällskontrakt föddes under upplysningstiden av filosofer som exempelvis Thomas Hobbes, John Locke och Charles-Louis de Secondat Montesquieu. Kontentan är att medborgare och staten skall samarbeta för att gynna varandras intressen. Inga parter kan hantera ett modernt samhälle utan denna typ av kontrakt.

medborgarna är *offentlighetsprincipen* som regleras av tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) och offentlighets- och sekretesslagen. I vissa paragrafer i den sistnämnda lagen går det dock att utvärdera bestämmelser som främst verkar vara där för att gagna staten och inte dess medborgare, för att skydda statens integritet *gentemot* andra aktörer, vilket också inkluderar medborgarna.

6.4.1 Ekonomiska angelägenheter

Ett tydligt exempel på när OSL finns där för att skydda statens integritet är kapitel 16 som heter "Sekretess till skydd för rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik". Den centrala paragrafen i detta kapitel fastslår sekretess för uppgift hos regeringen, Riksbanken och Riksgäldskontoret som rör rikets centrala finans-, penning- och valutapolitik "om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas om uppgiften röjs".

Ett annat, inte lika uppenbart, exempel är 2 § i 31 kapitlet "Sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet". Denna paragraf lyder "Sekretess gäller i Riksgäldskontorets upplåningsverksamhet för uppgift om en enskilds ekonomiska förhållanden." Riksgäldskontoret är en myndighet som bland annat lånar för statens räkning och finansierar underskott i statsbudgeten (Riksgäldskontoret, 2017). Den citerade paragrafen tycks indikera ett slags fördunklande av rikedomarna hos den som staten lånar pengar av. Detta kan vara intressant att ställa mot det faktum att vissa stater historiskt sett har lånat stora summor pengar av privatpersoner för att täcka underskott i statsbudgeten. Istället för att höja skatterna har staterna lånat pengar av förmögna personer och sedan inte betalat tillbaka lånen utan "bara" betalat räntan. På grund av beloppens magnitud har en utbetalning av räntan lett till en situation där privatpersoner har kunnat leva väldigt gott på denna statens utbetalning (Piketty, 2015, s. 141–147). Det blir som en sorts statligt finansierad cementering av en överklass.

Genom att dölja uppgifter om ekonomiska förhållanden gällande den enskilde som staten lånar pengar av skyddar staten sin integritet. Medborgaren eller journalisten blir hindrad i granskandet av maktförhållandet mellan ägarna av enorma privata förmögenheter och staten när arkivarien, eller andra anställda, på berörd myndighet väljer att inte lämna ut dessa handlingar. Om lånandet dessutom skulle leda till den slags situation som beskrevs ovan är det ännu viktigare för staten att informationen inte är allmänt tillgänglig. Det skulle förmodligen leda till en del upprörda känslor hos den del av befolkningen som inte lever ett liv delvis finansierat av staten själv.

6.4.2 Statliga övertramp på individens kroppsliga integritet

I offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) går det att finna tre paragrafer som begränsar utlämning av handlingar som berör statlig ersättning till enskilda som har lidit men av olika myndighetspraktiker. Paragraferna som åsyftas är 25 kap. 17 § och 17 d § samt 26 kap. 14 a § vilka berör sekretess för handlingar som rör ersättning till enskilda som blivit utsatta för tvångssterilisering. 17 d § i kapitel 25 berör sekretess för ersättning till enskilda som har insjuknat i narkolepsi efter pandemivaccinering och 26 kap. 14 a § gäller sekretess för ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga.

Dessa paragrafer reglerar sekretess i ärenden med syfte att skydda den enskilde från att andra skall få vetskap om att hen fått statlig ersättning för tvångssterilisering, vaccinering som lett till narkolepsi, eller på grund av övertramp som skett i relation till samhällsvården. Genom att granska ursprunget till dessa paragrafer blir det uppenbart att det är staten och dess myndigheter som har begått felet som nu resulterat i den ekonomiska kompensationen. Ersättningen för tvångssteriliserade är bland annat relaterad till steriliseringen som gjordes av "sinnesslöa" med stöd av lagen om sterilisering av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet (SFS 1934:171). Ersättningen för vaccinering som lett till narkolepsi är relaterad till den statliga vaccinationskampanj som genomfördes 2009 och 2010 mot influensan A(H1N1), också känd som svininfluensan. Ersättningen för övertramp i samhällsvården är relaterad till olika samhällsvårdspraktiker som berättigades av exempelvis lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn (SFS 1902:67).

På samma sätt som den enskildes personliga integritet kan anses skyddad av att handlingar rörande ersättning för ovanstående är sekretessbelagda kan även statens integritet anses skyddad. Genom att kräva en sekretessprövning varje gång någon vill ha tillgång till handlingar relaterade till dessa tre exempel stryker staten, genom arkivarien, informationsåtgången till händelserna och vad dessa inneburit för medborgarna. Staten skyddar sin integritet genom att hindra spridandet av information som är bevis för att staten har brutit mot vissa av sina commitments mot medborgarna. Ett av dessa commitments är den som staten gör mot medborgarna i 6 § 2 kap. i regeringsformen (SFS 1974:152): "Var och en är gentemot det allmänna skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp". Ovanstående händelser, i synnerhet tvångssterilisering, är exempel på påtvingade kroppsliga ingrepp som skadat den kroppsliga integriteten hos medborgarna. 6 § 2 kap. i regeringsformen infördes i sin nuvarande form inte förrän 2010. Detta är alltså ett relativt nytt commitment från staten gentemot medborgarna. Detta commitment har gjorts efter att brotten har begåtts. Trots det verkar nya commitments påverkas av gamla brott.

Hela detta avsnitt ger ytterligare exempel på hur somliga sekretessbestämmelser kan tolkas på flera olika sätt och återknyter därför till resonemanget om statens Janusansikte som förs i avsnitt 6.2.2. Där resonemanget i 6.2.2 rörde den generella första paragrafen i 21 kapitlet i OSL ger föregående stycke exempel på paragrafer, relaterade till specifika händelser, som bär på samma slags *différance*. Vid första anblick tycks nyss nämnda paragrafer enbart vara till för skyddet av den enskildes integritet, men ur samma textstycken går det att utläsa ett skydd för statens integritet.

6.4.3 Rikets säkerhet

Det finns ställen i OSL som bestämmer sekretess på vissa uppgifter för att skydda rikets säkerhet. Ett sådant ställe är kapitel 15 "Sekretess till skydd för rikets säkerhet eller dess förhållande till andra stater eller mellanfolkliga organisationer". Skydd för säkerheten kan vara mot andra stater eller enskilda, exempelvis terrorister, som skulle kunna tänkas begå brott riktade mot staten. Ett exempel på detta är 2 §:

Sekretess gäller för uppgift som rör verksamhet för att försvara landet eller planläggning eller annan förberedelse av sådan verksamhet eller som i övrigt rör totalförsvaret, om det kan antas att det skadar landets försvar eller på annat sätt vållar fara för rikets säkerhet om uppgiften röjs.

Uttryck för den statliga integriteten kan här förstås genom att tänka på integritet som helhet. Vid krig finns risken att en annan statsmakt annekterar delar av eller hela den geografiska plats som utgör statens fysiska "kropp". Om detta händer förvrängs helheten som är statens fysiska integritet. Genom att hindra spridandet av information som riskerar att kompromettera landets säkerhet är arkivarien delaktig i att upprätthålla statens fysiska integritet.

6.4.4 Polismyndigheten och personregister

Ytterligare ett exempel på när integriteten hos en statlig myndighet tycks premieras över den enskilde är 18 kap. 2 § i OSL som anger en maximal sekretess på 70 år rörande

uppgift som hänför sig till sådan verksamhet som avses i 2 kap. 1 § i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas.

Polisen får lagra personuppgifter och neka utlämnande av dessa och belägga dem med sekretess om den framtida verksamheten kan komma att skadas av en utlämning. I relation till debatten gällande det så kallade romregistret¹² som främst berörde rasprofilering, kan detta tyckas anmärkningsvärt. Ovannämnda paragraf skulle kunna ses som ett sätt att stärka polismyndighetens rätt att lagra personuppgifter på olika sätt och hindra allmänhetens insyn i detta. Speciellt anmärkningsvärt blir det när lagen som ovanstående paragraf hänvisar till, brottsdatalogen (SFS 2018:1177), i 2 kap. 11 § förkunnar att

Personuppgifter som avslöjar ras, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller som rör hälsa, sexualliv eller sexuell läggning får inte behandlas.

Om uppgifter om en person behandlas får de dock kompletteras med sådana uppgifter som anges i första stycket när det är absolut nödvändigt för ändamålet med behandlingen.

En läsning av ovanstående paragrafer, OSL 18 kap. 2 § och brottsdatalog 2 kap. 11 §, kan ge slutsatsen att polisen skulle kunna upprätta ett romregister igen och nu neka utlämnande av personuppgifter, alltså neka insyn och därmed granskning av registret, i 70 år om de så vill. Arkivarien på myndigheten och andra som jobbar med registret skulle genom detta hjälpa till att skydda myndigheten och dess maktutövande. En annan läsning kan ge slutsatsen att sekretessen är menad att skydda de enskilda som förekommer i registret. Ett polisregister är antagligen inte en kontext som en majoritet av människor vill associeras med.

Eftersom OSL 18 kap. 2 § avslutas med "om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas" verkar fokus för paragrafen vara att skydda verksamhetens integritet och fortsatta arbete istället för individens integritet. Myndighetens integritet och verksamhetsfullföljning tycks alltså här premieras över den enskildes integritet.

¹² Den skånska Polisen samlade orättfärdigt uppgifter om cirka 4700 romer, enbart baserat på deras ursprung, vilket avslöjades 2013.

6.4.5 Statens commitments

Statens commitments fluktuerar över tid, bland annat på grund av politiska beslut, ändringar i lagtext och den globala kontexten. Dessa saker kan ses som en del av statens insamlande och värderande av all tillgänglig empiri, vilket enligt Halfon är essentiellt för att ha integritet (se 2.2.2). På grund av hur commitments fluktuerar kommer det att finnas ett fortlöpande behov för staten att dölja viss information som visar på gamla brott mot nya commitments. Exempelvis är svenska samhället, jämfört med stora delar av 1900-talet, nu committed till en inkluderande syn på personer med funktionsvariationer. Den i avsnitt 6.4.2 nämnda lagen om tvångssteriliseringar av personer med funktionsvariationer tycks indikera att dessa tidigare sågs som en belastning på samhället. Genom att hindra informationsspridningen av gamla brott mot nya commitments skyddar staten sin nuvarande integritet. I ljuset av detta öppnar sig en ny förståelse för tidsbestämmelserna i OSL. I samtliga exempel som lyfts där Janusansiktets-differansen visat sig gäller sekretess i högst sjuttio år, vilket är den längsta möjliga sekretessbestämmelsen. När sjuttio år har gått är de flesta enskilda som har varit påverkade av händelserna döda. I egenskap av att inte kunna påverka nu levande personer blir händelserna förpassade till historien. Informationen släpps nu fri och tycks indikera historiska kuriositeter. Statens integritet är intakt och arkivarien hjälper till att upprätthålla den.

6.5 Arkivarien och integritet

De resonemang som hittills gjorts i undersökningen och de teorier som nyttjats kommer på många sätt kunna vara till nytta för en verksam myndighetsarkivarie. Det finns även andra aspekter som bör betänkas när det kommer till sekretess, några av de aspekterna kommer vi dryfta under nästkommande tre avsnitt. Avsnitt 6.5.1 diskuterar och påvisar arkivariens maktposition och hur den kan komma att spela roll när hen avgör om en handling får lämnas ut eller ej. Därefter avhandlar 6.5.2 en subjektivitetsaspekt i relation till critical legal studies. I det sista avsnittet 6.5.3 diskuteras vad som sker när olika ideal och commitments går emot varandra

6.5.1 Arkivariens maktposition

Något som konstateras om och om igen inom arkivdiskursen, så som den uttrycks på den arkivvetenskapliga utbildningen, är den maktposition som arkivarien innehar. Foucault (1993) ansåg att institutioner har makt eftersom de avgör vad som skall vara den rådande sanningen. Det är dock arkivarierna som är verksamma inom dessa myndighetsinstitutioner som själva tillåts ta beslut som påverkar enskilda personer. Sätten på vilka arkivarierna kan anses utöva makt är genom urvalen av vad som skall bevaras, genom att bestämma vad som skall gallras men även genom att bestämma vem som får tillgång till de inkomna och upprättade handlingarna.

Enligt Halfons teorier hör en arkivaries yrkesintegritet samman med intellektuell integritet (1989, s. 54). En intellektuell integritet skall präglas av en öppenhet för kritik och inlemmandet av nya idéer även om de går emot individens ursprungliga. Det är emellertid viktigt att påpeka att om individen ändrar sig för mycket förlorar hen den ursprungliga kärnan som utgjorde hens integritet. Individen måste helt enkelt vara öppen men samtidigt oemottaglig för korruption. Dessa två krafter – strävan efter sanning och kunskap – skulle kunna vara vad som kämpar mot korruption.

Vi menar att arkivarien förvärvar sin yrkesintegritet, sin intellektuella integritet, genom att följa svenska lagar. Hen måste dessutom följa dem med ledorden ”sanning” och ”kunskap” för att inte, i all sin subjektivitet, tolka dem för egen eller närståendes vinning. Ett hypotetiskt exempel på detta är om arkivariens bästa vän arbetar på *Fria tider*¹³ och vill få tillgång till sekretessmarkerade handlingar för att skriva vad hen hävdar är en vetenskaplig artikel. Arkivarien är i detta läge skyldig att tolka motivet hos personen som efterfrågar handlingen och fundera på i vilken kontext resultaten kommer att publiceras. Detta har arkivarien enbart rätt att göra om handlingen som efterfrågas måste sekretessprövas.

Om arkivarien själv är lagd åt samma ideologiska håll som efterfrågaren kanske det skulle te sig lockande att lämna ut handlingarna trots att det hade brutit mot offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser. Det integritetsmässigt ”korrekta” i denna fråga hade däremot varit att följa lagstiftningen och se till “det bästa” för institutionen hen arbetar för. Genom att acceptera en utlämning av en handling i en sekretessprövningssituation, när det senare visar sig vara inkorrekt, förlorar arkivarien inte bara sin egen intellektuella integritet, arkivinstitutionen eller myndigheten i fråga förlorar även integritet. I Stanford Encyclopedia of Philosophy (u.å.) står det att

An account of intellectual integrity should recognize other sources of conflict and temptations that impede intellectual integrity, such as the temptations offered by the commercialization of research, self-deception about the nature of one’s work, and the conflict between the free pursuit of ideas and responsibility to others.

Känner och tänker arkivarien på samma sätt som efterfrågaren hade detta fall alltså varit en fråga om frestelse att bryta mot sin yrkes- och intellektuella integritet. Det ligger således ett stort ansvar, och makt som tidigare påtalats, i arkivariens händer att hela tiden se till att lagen och institutionens integritet upprätthålls. Hen får inte låta andra influenser påverka beslut.

Ovanstående scenario kan även tolkas med hjälp av Halfons (1989) *commitments*. Halfon menar att seriösa commitments är knutna till en individuell känsla av självrespekt. Arkivariens självrespekt i relation till hens yrkesintegritet ligger i följandet av de uppsatta lagar hen gått med på att följa. Det är inte enbart de statligt utfärdade lagarna som åsyftas här utan även de principer som tillhör yrkesrollen – bevarande, ordnande, förmedlande, tillhandahållande. I summering kan vi kalla det för strävandet efter demokrati. Om arkivarien hade låtit personen från *Fria tider* få tillgång till sekretessbelagt material hade detta kunnat ses som ett “lätsinnigt skäl” att bryta mot sitt commitment. Istället borde varje arkivarie, med ett seriös commitment till yrket, hålla fast vid det demokratiska målet.

Scenariot som diskuterats ovan gällande forskning och *Fria tider* är av en högst hypotetisk karaktär eftersom beslutet av hävande av sekretess i många fall ligger hos regeringen eller riksdagen. Bohlin skriver att:

¹³ Fria tider grundades 2009 och är en nättidning som utger sig för att vara objektiv samtidigt som den ger uttryck för en tydligt invandringskritisk ideologi i merparten av sina artiklar.

Regeringen har i åtskilliga fall prövat ansökningar om dispens enligt den allmänna dispensbestämmelsen (som tidigare fanns i SekrL 14:8). En typ av framställningar som ofta bifallits, har gällt utbekommande av uppgifter för olika slags forskningsändamål. Framställningar från enskilda har däremot i många fall avslagits

Bohlin, 2015, s. 225

Dispensbefogenheter tillkommer alltså oftast regeringen. Vid flertalet tillfällen lägger lagtexten in en brasklapp som säger att om regeringen menar att en handling skall lämnas ut så måste den lämnas ut. Statens vilja går över den enskildes integritet i ärenden som rör statliga myndigheter. “Då principiella skäl ansetts tala för att de två högsta statsorganen skall kunna inhämta allehanda slags upplysningar från landets myndigheter, har det i OSL 10:15 slagits fast, att sekretessen inte hindrar att uppgifter lämnas till *regeringen* eller *riksdagen*” (Ibid., s. 192).

6.5.2 Utrymme för att tolka lagtexten

Kap. 21 1 § nämner utöver de sekretessbelagda uppgifter som diskuterats tidigare även det tvetydiga begreppet “liknande uppgifter”. Personer som arbetar i myndighetsarkiv är menade att själva, subjektivt, tolka vad liknande uppgifter kan tänkas innebära i relation till vad som kan åsamka lidande för individen. Staten har alltså ett stort förtroende för dess anställda. En myndighetsarkivarie skall själv få och kunna avgöra när hen anser att en “liknande uppgift” kan vara skadlig för den enskildes personliga integritet. För att kunna göra denna avvägning måste arkivarien vara välbevandrad i samtidsnormer och andra statliga utfärdanden som avser att skydda individen. Det kan ses som en statlig uppmaning till att ta samtida sociala praktiker i beaktande – under en viss tid kan grossistens inhandlande av palmolja ses som tabu, under en annan (fram)tid kan körandet av bensindrivna bilar bli tabu och anses komprometterande för den enskildes integritet om denna information skulle bli allmän. Det framstår helt enkelt som att staten brasklappar framtida och samtida tabubelagda sociala fenomen istället för att förtydliga vad “liknande uppgifter” kan tänkas innebära. Eftersom sociala diskurser ständigt är i ständig förändring borde lagstiftarna istället vara beredda att ändra lagarna när rådande normer förändras.

På grund av den omständliga processen som ändringen av en lag innebär är emellertid en öppen formulering som denna rimlig. Tolkningar av lag är dessutom en central del av hela vårt rättssystem vilket ständigt kommer att leda till motsättningar mellan lagens intention och dess faktiska applicering. Motsättningen mellan praktik och regel är central inom critical legal studies som lyfter att användandet av andra bedömningar än det mekaniska “dömandet efter lagen” oundvikligen kommer att leda till beslut som inte är av den art som lagtextskrivaren tänkte sig (Kelman, 1987, s. 15). Att lagen måste tolkas är kopplat till språkets inneboende tvetydighet. Mark Kelman uttrycker det som att realisten hoppas på att lagens vaga språk kommer att räddas av det underliggande syftet, en förhoppning som CLS-tänkare menar inte är rimlig eftersom det underliggande syftet inte är explicit och att lagen därför framstår som godtycklig (Ibid., s. 47). Formuleringen “liknande uppgifter” är ett exempel på denna godtycklighet, precis som formuleringen “om det måste antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs”.

6.5.3 Arkivariens integritet kontra institutionens integritet

För att gå vidare vill vi presentera ytterligare ett hypotetiskt scenario: Vad skulle hända om en arkivarie fått reda på att institutionen hanterar register den inte borde? Exempel på detta kan vara romregistret som dryftades tidigare i analysen, eller registret polismyndigheten förde över misshandlade kvinnor.¹⁴ I detta spörsmål sker det en konflikt mellan arkivariens integritet – om hen skulle anse att bevarandet av dessa handlingar var moraliskt inkorrekt och även lagligt inkorrekt – och institutionens integritet. Ett alternativ för arkivarien är att förbise sin egen intellektuella integritet till förmån för institutionens kredibilitet. I relation till en av våra frågeställningar: ”Vilka tankar uttrycker offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) implicit och explicit om integritet?”, skulle lagens svar på frågan vara att arkivarien, trots att hen inte håller med om myndighetens hantering av uppgifter, enligt OSL likväl inte har rätt att lämna ut handlingarna till en offentlighet. Allmänhetens vetskap om romregistret riskerar att förvränga deras syn på myndigheten och i förlängningen leda till förlorat förtroende för myndigheten. Allmänhetens syn på myndigheten hade alltså varit att den inte längre besatt en integritet om myndighetens felaktiga hantering av uppgifter kom ut. I verkligheten, trots allmänhetens icke-kunskap om romregistret eller kvinnoregistret, hade dock myndigheten redan förlorat sin integritet sekunden den själv valde att gå emot lagstiftning genom att upprätta, bevara och nyttja ett sådant register.

Det går även att analysera ovanstående scenario med hjälp av Kennedys dikotomi mellan individualism kontra altruism. Arkivarien har makten att gynna sin egen individ genom att inte ta upp förekomsten av registren till en högre instans eller illegalt tillgängliggöra dem, och på så sätt gynnar hen även bilden av myndigheten i offentlighetens ögon. Arkivarien kan även välja att sätta allmänheten, det altruistiska, i första hand. Genom att medvetandegöra andra om förekomsten av dylika register kan hen hindra liknande register från att upprättas eller förekomma – något som bör vara önskvärt eftersom de är illegala till sin natur. Genom att agera altruistisk bibehålls arkivariens integritet, samtidigt som hens position inom institutionen möjligen riskeras och institutionens minskade integritet synliggörs.

För att knyta ihop säcken om arkivariens yrkesintegritet kan det vara värt att återkoppla till Halfon (1989, s. 50). Han lyfter som exempel på yrkesintegritet läkaren och hur denne är committed till det som kallas *Hippokrates ed*. Han menar att en läkare bibehåller sin yrkesintegritet genom att vara committed till denna ed. På samma sätt kan vi prata om arkivariens yrkesintegritet, om än inte på ett lika rättframt sätt eftersom arkivarier inte har en motsvarande ed. Arkivarien måste vara committed till *arkivlagarna* för att upprätthålla sin yrkesintegritet. Genom att vara committed till arkivlagen (SFS 1990:782) och tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) upprätthåller arkivarien några av de klassiska arkivarieprinciperna – de om bevarande, ordnande och tillgängliggörande av handlingar. Genom att vara committed till offentlighets- och sekretesslagen upprätthåller arkivarien något annat som kanske också borde ses som en fullgod arkivarieprincip: balansen mellan olika sorters integritet. Den integritetsbalanserande aspekten av arkivarieryrket skulle kunna ses som en del av den klassiska tillgängliggörandepincipen eller som dess negativa motpol.

¹⁴ Detta register benämndes i media som ”Kvinnoregistret”. Stockholmspolisen hade i detta fall fört register på över 2000 kvinnor som anmält våld i nära relationer, komplett med deras subjektiva och vad media kallade för ”kränkande” kommentarer och anteckningar till dessa anmälningar.

Balanseringen av integritet påbörjas när myndighetsarkivarien väljer att inte lämna ut en handling, att inte tillgängliggöra information. Nästan alla sådana beslut berättigas av offentlighets- och sekretesslagen och kan förstås som aktioner som skyddar olika sorters integritet. Arkivariens balansakt består i att förstå vilken sorts integritet som skyddas och varför. Denna förståelse nyanserar bilden av vad arkivariens makt består i.

7. Sammanfattning och slutsatser

Under följande rubrik presenteras undersökningens sammanfattningar och slutsatser. Sammanfattningarna och slutsatserna har inte separerats för att läsaren skall förstå resonemangen och kontexten som ligger bakom slutsatserna. För att underlätta förståelsen av undersökningens fynd påbörjas detta kapitel med att presentera en punktlista över några av de slutsatser vi har nått via en dekonstruerande läsning av offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), OSL. Listan nedan innefattar slutsatser som textanalysen ledde fram till och som har "bekräftats" i förarbeten till lagen. Den börjar med slutsatser som staten själv menar är "sanna":

- Staten förespråkar en pluralitet av förståelser för integritetsbegreppet.
- Att lagtexter eller SOU:er inte konkret definierar integritet och skade- och menbegreppen gör att de blir användbara i olika kontexter.
- Myndigheternas verksamhetsfullföljning premieras ofta över personlig integritet.

Vi har även funnit implicita slutsatser utifrån analysen:

- Genom formulerandet av lagar skapar staten en moraldiskurs som delvis är påverkad av historiska skeenden och tidigare statliga övertramp på den personliga integriteten.
- Tanken om ett fritt informationsflöde, som speglas i offentlighetsprincipen, innebär främst att staten har tillgång till all information, inte att medborgarna eller allmänheten har det.
- Dikotomin mellan den privata och offentliga sfären är konstruerad och förenklande. Detta illustrerar vad Derrida (1976) kallade för språkets våld på verkligheten.
- Staten i sig framställs som en entitet som har integritet.
- Arkivarierna balanserar konstant mellan olika tolkningar av integritetsbegreppet i sitt yrke. Ibland har den statliga integriteten företräde över den personliga och vice versa.

Sammanfattningen och slutsatsen börjar med en genomgång av de bredaste slutsatserna som har nåtts angående integritetsbegreppet. Därefter följer fyra avsnitt som sammanfattar analysen i kronologisk ordning. Avsnitt 7.2 berör personlig och moralisk integritet, 7.3 kontextuell integritet, 7.4 statlig integritet och 7.5 arkivariens relation till integritetsbegreppet. Under avsnitt 7.6 diskuteras de sekundära syftena och i 7.7 presenteras förslag på vidare forskning.

7.1 Integritet

Genom det poststrukturalistiska perspektiv som tillämpats på offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) har vi under undersökningens gång funnit uttryck för en pluralitet av integritetsdefinitioner i lagen. Pluraliteten har delvis framträtt genom våra försök att se till det implicita och dels genom att försöka hitta motsättningar och svaga punkter i texten. Genom att jämföra fynden med SOU:er, förarbeten till lagar,

har vi ibland funnit att upptäckterna stämmer med vad staten själv uttrycker är "sanningen". Ibland har vi däremot gjort fynd i texterna som frångår statens egen definition, eller icke-definition, av integritet.

Den mest grundläggande definitionen av integritet är den om integritet som en intakt helhet. Denna definition presenteras av såväl Halfon (1989) och Stanford Encyclopedia of Philosophy (u.å.) som den allmänna och klassiska. Vi menar att offentlighets- och sekretesslagens hindrande av utlämning av vissa handlingar kan ses som ett uttryck för skydd av olika sorters helheter.

Som vi har presenterat i 6.1 kan tanken på integritet som helhet förklara de av lagstiftarna odefinierade skade- och menbegreppen i OSL. Enligt vidare analys kan OSL sägas förutsätta att om fel person tar del av fel information skadas och förvrängs helheten hos den person handlingen berör eller institutionen som innehar handlingen. Genom att tänka på integriteten som en helhet, en intakt form, kan vi dra slutsatsen att skadan eller menet består i förvrängningen av formen.

Sammanfattningsvis har analysen av offentlighets- och sekretesslagen lett till två slutsatser angående integritet som tydligt resonerade med statens egen sanning. Den bredaste slutsatsen är att OSL inte ger uttryck för *en* definition av integritet. Det som vi har refererat till som en pluralitet av integritet är något som staten, genom bland annat den så kallade integritetskommittén, själv ger uttryck för i SOU:er. Vår tolkning är att de har valt att inte definiera begreppet för att främja lagtextens användbarhet, för att den skall kunna vara användbar i många olika kontexter men också för att begreppet är svårdefinierat. Utöver integritetsbegreppet har vi även gett exempel på hur staten har undvikit att definiera de relaterade skade- och menbegreppen av samma anledning. Detta leder till vår andra slutsats som är i linje med statens sanning – lagtexten skall främst vara ett användbart verktyg, verksamhetsfullföljning är det som premieras.

7.2 Moralisk och personlig integritet

Avsnitt 6.2 utgår främst från en analys av 21 kap. 1 §. Den bredaste slutsatsen är att lagtextens formuleringar är vad som bestämmer vad en personlig och moralisk integritet är inom ramarna för en svensk diskurs.

Vår tolkning är att 21 kap. 1 § menar att integriteten utgörs av olika saker som individen är och bör vara committed till, till exempel könet personen föddes med. Genom att lagen påstår att det är känslig information om någon har korrigerat sitt kön säger den implicit att om den informationen kommer ut så kan den skada den enskildes integritet. Det går även att förstå lagtextens formuleringar genom Foucaults (1993) utestängningsmekanismer och vi menar att lagtexten berör fenomen som historiskt sett varit tabubelagda i relation till individen. Vår analys hävdar att det går att se på 21 kap. på olika sätt. Genom att begränsa utlämningen av handlingar som består av historiskt tabubelagda fenomen skyddar staten delvis sig själv. Detta gör det svårare för en allmänhet att få en bredare insikt i vilka, idag förkastliga, normer som den tidigare haft och upprätthållit. Det går även att se på lagtextens formulering som att den gör vad den explicit hävdar – den skyddar individen eftersom de fenomen som paragrafen nämner än idag kan vara skadliga för den enskilde om de når allmän kändedom. Antingen skyddar lagtexten staten och samhället eller så skyddar texten den enskilde som

förekommer i handlingen. Det kan även vara så att lagen både skyddar staten och den enskilde, vilket påvisar lagtextens inneboende *différance*¹⁵.

Vidare menar vi att 12 kap. 2 § i offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) öppnar för en mer relativistisk syn på personlig integritet och de tillhörande moraliska komponenterna. Lagen uttrycker nämligen att en enskild får bestämma om en annan enskild får ta del av sekretessbelagda handlingar. Detta betyder att det blir upp till den enskilde om den information handlingen innehåller är av skadlig karaktär eller inte. Emellertid kan myndigheten göra ett förbehåll som inskränker mottagarens rätt att föra informationen vidare, även om lagen inte kan inskränka den enskildes rätt att själv verbalt eller skriftligt sprida viss information som helt eller delvis finns hos myndigheten. Eftersom myndigheten kan bestämma att enbart den enskilde och den person som hen själv valt får ta del av handlingen är de enda som får hämta ut handlingen sluter sig lagen igen efter att ha antytt en öppning.

Det finns uttryck i lagen som pekar på att tankar om den personliga integriteten lever vidare även efter döden. Tankar om integritetskränkningar påverkar alltså inte bara levande människor. Vi menar att detta kan bero på ett kristet arv, en kristen syn på kropp och själ. Här framgår det implicit att orsaken till att integriteten lever vidare är att den avlidnes familj kan ta skada av att information om den enskilde sprids efter dennes död. Här tilldelar lagen familjeenheten en integritet som kollektivt kan ta skada.

För att förklara andra aspekter av en personlig integritet berörs begreppet *kroppslig integritet*. Den kroppsliga integriteten används för att förstå den personliga integriteten i relation till missbruk, självmord och sjukdom. Att all sådan information anses känslig kan förklaras med att den visar på skador mot den kroppsliga integriteten. Här går det att skönja en koppling mellan den fysiska kroppsliga integriteten och den metafysiska personliga integriteten. Detta resonemang gav ett svar på varför sjukdom inte kunde förklaras genom Foucaults utestängningsmekanismer som främst tar hänsyn till sociala beteenden. Det går inte heller att förklara det med *commitment*-begreppet eftersom en individ kan vara committed till ett hälsosamt liv men likväl få cancer.

En slutsats är att det finns överlappningar i förklaringsmodeller. Kapitel 21 i OSL kan både förklaras genom tankar om kroppslig integritet och med Halfons *commitment*-begrepp. Detta tror vi beror på att staten inte har valt att definiera integritetsbegreppet, utan istället använder sig av olika integritetstankar.

7.3 Kontextuell integritet

I lagtexten finns det tydliga spår av Nissenbaums (2004) flödesnormsbegrepp. Telefonnummer och adress är i sig ingen känslig information men om personen exempelvis har en hotbild mot sig begränsas flödet av sådan information. Den kan då anses skadlig. Flödesnormen i kontexten hindrar utlämnandet. Detta blir ett exempel på en utlämningsituation där arkivarien måste vara reflekterande och leta upp information från olika källor för att veta om hen får lämna ut handlingen eller ej.

¹⁵ För innebörden av *différance* se avsnitt 2.1.1.

Arkivarien måste balansera och reflektera kring olika källor och olika möjliga flödesnormer.

Flödesnormsdiskussionerna visar främst att verksamhetsfullföljning är nyckeln till att förstå lagligt definierade flödesnormsbestämmelser. Så länge en uppgift behövs för att en myndighet skall kunna fullfölja sitt syfte kommer denna myndighet få tillgång till uppgiften. Exempelvis har polisen rätt att ta del av socialtjänstens journaler om det hjälper dem att lösa ett brott, och så vidare. Verksamhetsfullföljning premieras framför personlig integritet i dessa fall. Eftersom "att tillgodose forskningens behov" är en del av arkivlagen (SFS 1990:782) måste hen, i relation till lagens premierande av verksamhetsfullföljning, reflektera över vilken information som kan anses tillfredställa forskningens behov – och vilken information som inte anses forskningsvärd.

En annan slutsats i relation till flödesnormsbegreppet är att regering och riksdag är de enda som har tillgång till all information. I egenskap av att befinna sig högst uppe i samhällshierarkin har de fördelen av obegränsade flödesnormer. Detta innebär att en altruistisk tanke om fritt informationsflöde, som offentlighetsprincipen alluderar till, i själva verket enbart gäller för de som befinner sig högst upp i hierarkin.

En annan aspekt av Nissenbaums (2004) teori handlar om vad som är lämpligt i en viss kontext, vilket hon kallar för lämplighetsnormer. Vi menar att offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) främst uppvisar spår av flödesnormer men att det också finns uttryck för lämplighetsnormer. Lämplighetsnormer utgår, enligt Nissenbaum, från dikotomin mellan en publik och en privat sfär och att det som är lämpligt i den privata sfären inte alltid är lämpligt i den publika. Vi ser dock en diskrepans här eftersom OSL utgår från att den information som är lämplig i en personlig kontext alltid är lämplig i någon myndighetskontext. Eftersom de privata angelägenheterna som OSL skall skydda alltid finns hos någon myndighet innebär det att den privata sfären automatiskt blir förlängd in i staten och de statliga myndigheterna, något som bryter den rigida dikotomin mellan en privat och en publik sfär. Det går att betrakta det som att hela den privata sfären idag är "outsourcad". Utöver handlingar som myndigheter har gällande medborgarnas privatliv äger företag som Facebook och Google, vilka många självmant matar med information, en stor del av individens "privata" tankar om hen aktivt använder deras tjänster. Mobiloperatörer och telefontillverkare äger bilder, korrespondens och individens kontaktnätverk och med fingeruppläsning får dessa företag tillgång till individers DNA-profiler. Ovanstående resonemang kan innebära att det för många individer år 2019 inte finns vad som kallas för en privat sfär, eller i alla fall att tanken om en sådan är en grov förenkling av verkligheten.

Vår slutsats är därmed att grundtanken som Ericsson (2018), Rosengren (2016), Nissenbaum (2004) och så vidare utgår från, det vill säga uppdelningen mellan en privat och en publik sfär, är grovt förenklad. Handlingarnas blotta existens hos en myndighet visar på att de existerar utanför en privat sfär. Antingen är den privata sfären förlängd in i staten och företagen, och det är så vi förstår en privat sfär eller så är det inte en privat sfär överhuvudtaget. Om det är så att lagtextens formuleringar formar den personliga verkligheten, att statens moraldiskurs glider in i privatlivet (se föregående avsnitt), innebär även det att varken statlig eller privat sfär kan existera som separata enheter, omvärtannat exkluderande. Det är ingen dikotomi, verkligheten är mer komplex och nyanserad. För att avsluta diskussionen om överlappet mellan den privata sfären och staten valde vi att lyfta 2 kap. 6 § i regeringsformen (SFS 1974:152),

RF. Där står det att den enskildes personliga integritet är skyddad mot det allmänna, men inte mot staten i sig. På något sätt förutsätter både OSL och RF att den personliga sfären existerar inom staten.

Dessa förenklingar är tydliga exempel på vad Derrida (1976) kallar för språkets och textens våld på verkligheten. Ord och begrepp, likt integritet, framstår vid första anblick som begripliga enheter. Genom detta byggs dikotomier upp, som skillnaden mellan en publik och privat sfär eller den mellan medborgarna och staten, som verkligheten anpassas efter. Med hjälp av dekonstruktion och poststrukturalistiska teorier raseras dessa helheter tillsammans med den *logocentriska*¹⁶ förståelsen av verkligheten. Integritetsbegreppet framstår genom poststrukturalistiska teorier i sin sanna form: Som ett missanpassat metanarrativ i den postmoderna eran.¹⁷

7.4 Statlig integritet

En förförståelse vi hade innan undersökningen påbörjades var att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, främst existerade för att skydda den enskilde. Redan vid en första genomläsning av OSL framgick det emellertid tydligt att huvudsyftet i flera kapitel var att skydda den statliga integriteten. Med detta menar vi att lagtexten uttrycker det som att staten är ett enhetligt fenomen som har integritet. Detta exemplifieras bland annat med uttrycket: “om det kan antas att riket lider betydande men”. Ett förslag till vad staten är, vad det är som innehar integritet, är att Sverige som geografiskt område utgör statens fysiska kropp och att OSL ger uttryck för ett skydd för statens kroppsliga integritet. Hur vi definierar statens integritet beror på vilket stycke i OSL som analyseras. Medborgarna kan även ses som en del av statens integritet, de kan ses som en förlängning av staten. Skyddet för medborgarnas integritet kan ses som ett sätt att upprätthålla en enhetlig uppsättning medborgare och därmed en intakt statlig integritet via medborgarna. Det går också att förstå statens integritet genom dess commitments till medborgarna, exempelvis via tanken om ett samhällskontrakt. Andra exempel på uttryck för statliga commitments är offentlighetsprincipen och olika paragrafer i regeringsformen (SFS 1974:152).

OSL förutsätter även att staten behöver skydda sin integritet *från* sina medborgare och andra främmande makter. Detta skydd formuleras exempelvis i relation till skydd för statens ekonomiska intressen, rikets säkerhet och genom att sekretessbelägga gamla statliga övertramp på individens kroppsliga integritet. Dessa gamla övertramp är kopplade till tidigare samhällspraktiker som staten har sanktionerat, exempelvis sterilisering av personer med olika funktionsvariationer. Då staten nu är committed en inkluderande syn på personer med funktionsvariationer går det att dra slutsatsen att statens commitments ändras över tid. Genom att sekretessbelägga bevis för gamla brott mot nya commitments skyddar staten sin egen integritet. Att statens commitments ändras går att förstå som statens insamling och värdering av olika former av empiri – något som Halfon anser essentiellt för att något/någon skall kunna anses ha integritet. Denna empiri hämtas exempelvis ur den globala kontexten, samhällsdebatter och hur medborgarna röstar. Genom att analysera denna empiri fattar staten beslut kring vilka commitments den bör ha gentemot medborgarna.

¹⁶ För innebörden av logocentrism se avsnitt 2.1.1.

¹⁷ För postmodernismens vändning mot metanarrativ se avsnitt 2.1.

Om argumentet att lagarna formar samhället, och därmed förståelsen för integritet, accepteras är den integritet som staten “bestämmer” även medborgarens. Begreppet statlig integritet kan således parallellt beteckna den personliga integriteten. Under ett ögonblick av *différence* är den personliga integriteten den statliga integriteten, och vice versa.

7.5 En ”ny” arkivarieroll – balansören

Genom att besvara undersökningens första fråga har vi även besvarat den andra frågan: Vilka tankar om integritet upprätthåller och balanserar arkivarien i sin yrkesutövning?

Arkivarier har genom alla tider implicit förhållit sig till en tanke om integritet i sin yrkesroll. Vid varje sekretessprövning, oavsett om det har lett till beslutet att lämna ut eller att sekretessmarkera en handling, måste arkivarien ta hänsyn till vem som kan skadas och i förlängning skyddas av en sekretessmarkering. Hen måste hela tiden medvetet tänka på och reflektera kring huruvida den enskildes eller statens integritet kan ta skada om information blir offentlig. Arkivariens yrkesintegritet är alltså tätt sammanbunden och beroende av hens vilja att av moraliskt korrekta skäl vilja följa svensk lagstiftning. Arkivarien måste själv agera “integritetsfullt” och ha integritet i sin yrkesroll. Arkivarien måste också balansera olika integritetstyper och konstant se till enskildas och statens integritet.

Vi vill föreslå en ny arkivarieroll, en ny uppgift för arkivarien som bör uttalas explicit. Uppgiften är att på ett medvetet plan kunna balansera olika tankar om integritet. Tillsammans med uppdragen att bevara, sortera, förmedla och tillhandahålla bör arkivarien också “balansera”. Arkivarien måste vara medveten om vem hen i förlängningen skyddar med sina yrkesval och varför. Hen måste vara medveten om att myndigheters verksamhetsfullföljande ofta går före den personliga integriteten, ibland går staten och myndigheternas integritet före den personliga integriteten, ibland går den personliga integriteten före forskningens intressen och så vidare.

Även om den enskilda myndighetsarkivarien inte skulle vara medveten om detta innebär ett följande av arkivlagarna, och i synnerhet offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400), ett praktiskt utförande av denna integritetsbalansering. En förståelse för arkivariens balansakt innebär därmed en fördjupad förståelse av arkivarieyrket.

7.6 De sekundära syftena

Att vilja nå makrofrågor, som exempelvis en definition av integritet, genom ett smalt ämne som arkivvetenskap kan vid första anblick tyckas aningen arrogant. Det ter sig emellertid vara en relativt vanlig taktik inom arkivvetenskap. Terry Cook (2001), Michelle Caswell et al. (2012) och Anne Gilliland (2017) använder sig exempelvis av arkivvetenskapliga frågor för att illustrera större fenomen – som postmodernism, *social justice* och flyktingkriser – och för att se hur dessa större fenomen även speglas i arkivvetenskapen.

Vi har genom studiet av en lagtext från en arkivvetenskaplig och poststrukturalistisk synvinkel närmast oss juridikens fält, utan för att den delen ha glidit in i juridisk jargong

eller använt oss av juridiska metoder. Vår förhoppning är att denna undersökning kan ha hjälpt till att avmystifiera lagtexten och synen på den som svår genomtränglig eller som något som humaniorastudenter inte borde engagera sig i. Vi hoppas att det tydligt har framgått att lagtexter inte existerar utanför verkligheten utan i hög grad har formulerats i relation till och påverkats av olika maktspekter och de samhällen inom vilka de har formulerats.

7.7 Förslag till vidare forskning

Det finns flertalet sätt som vi eller andra kan utveckla den företagna undersökningen på. Först och främst kan andra metoder utöver textanalys nyttjas för att närmare diskutera vilka praktiska implikationer en ”fri” definition av integritet innebär för arkivarier. Ett sätt att komma åt detta på är genom att utföra intervjuer med myndighetsarkivarier för att få reda på hur de vanligen tolkar OSL och kanske även komma åt specifika gränsfall de har upplevt under sitt yrkesliv i relation till sekretessmarkeringar. Ett annat intressant ämne att dryfta i relation till en sådan undersökning är hur och var arkivarien har lärt sig att tolka lagen. Genom att inte enbart förhålla sig till en texttolkning, som vi har gjort i studien, kan dekonstruktionen möjligen bli mer djupgående. Begreppen vi har förhållit oss till kan potentiellt få ”mer” *différance* genom tillägget av arkivariernas subjektiva upplevelser.

Ett annat exempel på vidare forskning är granskandet av feltolkningar som arkivarier och myndigheter kan ha gjort i relation till OSL. Det går att göra en studie av situationer och fall där de subjektiva besluten som har tagits har lett till skada och men för enskilda eller staten. Detta kan studeras via exempelvis tidningsartiklar och diskussioner i riksdagen. Det går även att studera detta med hjälp av intervjuer med arkivarier, trots att resultaten då riskerar att bli mindre generaliserbara.

Ett tredje exempel som är intressant att föra vidare forskning kring är statens integritet. Staten blir som konstaterat ofta personifierad i relation till integritetsfrågor. Med hjälp av andra poststrukturalistiska teorier kan statens relation till medborgare och lagar diskuteras mer på djupet.

Ett fjärde exempel på vidare forskning syftar till att vidga fältet ut mot genusvetenskapen. Som vi poängterar i avsnitt 3.3 i relation till Sheila Duncan (1994) är även en genusaspekt förbisedd i den företagna undersökningen. Genom att fokusera på vem det är lagtexten tilltalar samt genom att fokusera på de stycken i OSL som berör tvångssterilisering eller sexualitet kan även genusvetenskap aktualiseras i en juridisk och arkivvetenskaplig studie. Lagtexten kan kontrasteras mot det arbete som gräsrotsarkiv eller så kallade *community archives* praktiskt gör för att lyfta historiskt marginaliserade grupper.

8. Avslutning

Ordet arkiv bär på flera innebörder och kan syfta till en arkivbildares arkiv, arkivinstitutionen, arkivlokalen eller det fullständiga arkivbeståndet. Arkivarien kan i sin tur vara en myndighetsarkivarie eller en arkivarie vid ett enskilt arkiv, en distinktion som spelar roll eftersom olika regelverk påverkar olika arkivariar. Arkivariens uppdrag kan även skilja sig avsevärt vid en enda myndighet eller enskilt arkiv. Hen kan exempelvis vara e-arkivarie, främst diarieföra, främst sortera eller främst iklä sig pedagogrollen och ägna sig åt tillgängliggörande. Arkivarien kan därför förväntas hantera medeltida handskrifter men också digitala informationspaket. Trots radikalt skilda förutsättningar är både handskrifter och informationspaket handlingar, handlingar som egentligen inte har någon tydlig livscykel utan snarare glider runt mellan olika kontexter i ett evigt kontinuum. Detta innebär att även handlingsbegreppet bär på en pluralitet av betydelser.

Samtidigt som arkivarien i sin yrkesutövning navigerar mellan arkiv-, arkivarie- och handlingsbegreppens multiplicitet måste hen också förhålla sig till olika lagar och därmed olika tolkningar av lagarna. Detta är vad som föranleder vår syn på arkivarien som en *balansör*. Lagar strukturerar och speglar samhället, samtidigt som de måste vara användbara verktyg i olika sorters myndighetsutövande. I egenskap av att göra allt detta påverkar lagarna uppfattningen om integritet.

Integritetsbegreppet bär på sådan pluralitet att inte ens lagstiftarna själva definierar det. Likväl är det ett metafysiskt koncept som de, arkivarien och samhället förhåller sig till. Integritet kan gälla den enskilda individen, de stora institutionerna eller staten. Integritet kan vara kopplad till moral, yrkesidentitet, intellektualitet, ekonomi, kroppen, med mera. Personlig integritet kan möjligen förstås genom uppdelandet mellan en privat och en publik sfär, men handlingarnas (be)varande hos en myndighet försvårar denna dikotomi. Statens integritet kan skadas av andra stater men också av de egna medborgarna, däribland arkivarien.

Arkivarien verkar befinna sig mitt i allt som nämnts ovan, i en skärningspunkt av *différance*. Genom att befinna sig där tycks dekonstruktion vara ett nödvändigt raster för att förstå *arkivaria*. Kanske var det detta Jussi Parikka förstod när han skrev: "Nothing is more deconstructive than the archive itself" (2013, s. 27).

Litteraturförteckning

- Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.
- Bacchi, Carol Lee (1999). *Women, policy and politics: the construction of policy problems*. London: SAGE.
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Bohlin, Alf (2015). *Offentlighetsprincipen*. 9., [omarb.] uppl. Stockholm: Norstedts Juridik.
- Boréus, Kristina, "Diskursanalys" I: Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.
- Boréus, Kristina, "Texter i vardag och samhälle" I: Ahrne, Göran, Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber.
- Bowker, Geoffrey C. & Star, Susan Leigh (1999). *Sorting things out: classification and its consequences*. Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Buckland, Michael K. (1997). What is a 'Document'?. I: *Journal of the American Society for Information Science*, 48 (9). s. 804–809.
- Caswell, Michelle, et al. (2012). Implementing a Social Justice Framework in an Introduction to Archives Course: Lessons from Both Sides of the Classroom. I: *InterActions: UCLA Journal of Education and Information Studies*, vol. 8(2).
- Cook, Terry (2001). Archival science and postmodernism: new formulations for old concepts. I: *Archival Science*, vol. 1. s. 3–24.
- Cook, Terry (2013). *Evidence, memory, identity, and community: four shifting archival paradigms*. I: *Archival Science*, vol. 13(2–3). s. 95–120.
- Derrida, Jacques (1976). *Of Grammatology*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
- Derrida, Jacques (2005). *Lagens kraft: auktoritetens mystiska fundament*. Eslöv: Östlings Bokförlag Symposion.

- Duncan, Sheila (1994). Law as literature: Deconstructing the legal text. I: *Law and Critique* Vol. 5 no.1. s. 3–29. Tillgänglig: <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se/content/pdf/10.1007%2FBF01129728.pdf>
- Edquist, Samuel (2017). Ethical Destruction?: Privacy concerns regarding Swedish social services records. I: Patricia Jonason & Anna Rosengren (red.). *The Right of Access to Information and the Right to Privacy: A Democratic Balancing Act*. Huddinge: Södertörns högskola. s. 11–39. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1165215/FULLTEXT01.pdf>
- Edquist, Samuel. *Hemligstämpla eller utplåna? Arkivbildningen och den personliga integriteten i Sverige 1900–2015*. https://www.abm.uu.se/forskning/pagaende-forskningsprojekt/sam_edqvist_hemligst/ [2019-03-21]
- Ericsson, Peter (2018). *Att värna privatlivets helgd: En arkivvetenskaplig studie av sekretesslagens utveckling 1927–2010*. Masteruppsats, Institutionen för kulturvetenskaper. Lund: Lunds universitet. <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=8943167&fileId=8943168>
- Foucault, Michel (1993). *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*. Stockholm: Symposion.
- Gilliland, Anne J. (2017). A Matter of Life or Death: A Critical Examination of the Role of Official Records and Archives in Supporting the Agency of the Forcibly Displaced. I: *Journal of Critical Library and Information Studies*. Vol. 1, nr. 2. <https://doi.org/10.24242/jclis.v1i2.36>
- Glendinning, Simon (2011). *Derrida: a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Halfon, Mark S. (1989). *Integrity: a philosophical inquiry*. Philadelphia: Temple University Press.
- Holmberg, Lars (2008). *Teorier om mode: stil som historiskt och teoretiskt objekt*. Stockholm: Carlsson.
- Holst-Ekström, Måns (2018). *Ekfraser i en förbannad tid: tankar kring städer, arkitektur, trädgårdar, rum, formgivning och konst*. Malmö: Sailor Press.
- Iacovino, Livia (2006). Multi-Method Interdisciplinary Research In Archival Science: The Case Of Recordkeeping, Ethics And Law. *Archival Science* 4(3–4), s. 267–286. <https://link-springer-com.ludwig.lub.lu.se/content/pdf/10.1007%2Fs10502-005-2595-7.pdf>
- Integritetsskyddskommittén (2008). *Skyddet för den personliga integriteten – Bedömningar och förslag* SOU 2008:3. Stockholm: Justitiedepartementet.

Integritetskommittén (2016). *Hur står det till med den personliga integriteten? – En kartläggning av integritetskommittén* SOU 2016:41. Stockholm: Justitiedepartementet.

Johansson, Jörgen (2008). *Motion 2008/09:K232: Offentlighetsprincipen*.

Jonason, Patricia & Rosengren, Anna (red.) (2017). *The Right of Access to Information and the Right to Privacy. A Democratic Balancing Act*. <https://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1164983/FULLTEXT01.pdf> [2019-03-21]

Kelman, Mark (1987). *A Guide to Critical Legal Studies*. Cambridge: Harvard University Press.

Latour, Bruno (2005). *Reassembling the social: an introduction to actor-network-theory*. Oxford: University Press.

Lindberg, David C. (2007). *The beginnings of western science: the European scientific tradition in philosophical, religious, and institutional context, prehistory to A.D. 1450*. 2. ed. Chicago: University of Chicago Press.

Moss, Michael (2008). Opening Pandora's box: What is an Archive in the digital Environment?. I: Craven, Louise (red): *What are Archives? Cultural and theoretical Perspectives: A Reader*. Ashgate. s. 71–87.

Nordin, Svante (2003). *Filosofins historia: det västerländska förnuftets äventyr från Thales till postmodernismen*. Lund: Studentlitteratur.

Nissenbaum, Helen (2004). Privacy as contextual integrity. *Washington Law Review*. Vol. 79. s. 101–139. Tillgänglig: <https://crypto.stanford.edu/portia/papers/RevnissenbaumDTP31.pdf>

Offentlighets- och sekretesskommittén (2003). *Ny sekretesslag* SOU 2003:99. Stockholm: Justitiedepartementet.

Parikka, Jussi (red.) (2013). *Digital Memory and the Archive*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Piketty, Thomas (2015). *Kapitalet i tjugoförsta århundradet*. Stockholm: Karneval förlag.

Riksgäldskontoret (2017). *Upplåning och statsskuld*. www.riksgalden.se. Tillgänglig: https://www.riksgalden.se/sv/For-investerare/upplaning_statsskuld/ [2018-03-29]

Rosengren, Anna (2016). *Arkivbildningen och den personliga integriteten i Sverige 1900–2015*. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:972551/FULLTEXT01.pdf> [2019-03-21]

Sewall, Linda (2018). *EU:s skydd av personuppgifter rörande lagöverträdelser och personnummer på Internet i praktiken – omfattningen av undantaget till skydd för rätten till yttrandefrihet i dataskyddsförordningen*. Masteruppsats, Juridiska

fakulteten. Lund: Lunds Universitet.

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=8966070&fileOId=8969318>

SFS (1902:67). *Lag angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn*. Stockholm: Okänt departement.

SFS (1934:171). *Lagen om sterilisering av vissa sinnessjuka, sinnesslöa eller andra som lida av rubbad själsverksamhet*. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS (1949:105). *Tryckfrihetsförordning*. Stockholm: Justitiedepartementet L6.

SFS (1974:152). *Kungörelse om beslutad ny regeringsform*. Stockholm: Justitiedepartementet L6.

SFS (1990:782). *Arkivlag*. Stockholm: Kulturdepartementet.

SFS (2009:400). *Offentlighets- och sekretesslag*. Stockholm: Justitiedepartementet L6.

SFS (2018:1177). *Brottsdatalog*. Stockholm: Justitiedepartementet L4.

Smedberg, Staffan (2012). Sverige. I: Jörwall, Lars (red.). *Det globala minnet: nedslag i den internationella arkivhistorien*. Stockholm: Riksarkivet. s. 231–260.

Soldal, Johannes (2016). *Lämna mig ifred: Digital övervakning och personlig integritet på svenska bibliotek*. Masteruppsats, Institutionen för ABM. Uppsala: Uppsala universitet. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1048889/FULLTEXT01.pdf>

Stanford Encyclopedia of Philosophy (u.å.). Integrity. Tillgänglig: <https://plato.stanford.edu/entries/integrity/> [2018-12-18]

Svenska kyrkan (2008-04-11). *Bibeln och kyrkan om självmord*. Tillgänglig: <https://web.archive.org/web/20150513094301/http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=678959> [2019-04-03]

Unger, Roberto Mangabeira (2015). *The Critical Legal Studies Movement*. London: Verso.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgänglig: https://www.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf [2019-05-25]

Zetterström, Stefan (2012). *Juridiken och dess arbetsätt: en introduktion. 2., [uppdaterade] uppl.* Uppsala: Iustus.

Bilaga 1: Arbetsfördelning

I arbetets begynnelse skedde mycket spånande av idéer tillsammans som par. Det var i detta skede som vi ponerade vad integritet hypotetiskt sett hade kunnat innebära i relation till lagtexten, här föddes uppsatsens struktur genom våra gemensamma idéer. Det första avsnittet som vi skrev (som nu är uppdelat och befinner sig på olika avsnitt i undersökningen) skrevs mening för mening tillsammans.

Därefter kom vi fram till att för att vi skulle kunna arbeta med uppsatsen på egen hand så fick vi dela upp arbetet något. Denna uppdelning skedde organiskt, efter vad vi personligen hade läst in oss på den veckan. I slutändan hade vi båda läst samtliga texter men skrev grundutkastet till olika stycken. Vi tog kontinuerligt hjälp av varandra för att spåna på fler idéer till de befintliga utkastet – vilket vi ansåg födde ett mer dekonstruktivt tankesätt. Genom att ha två åsikter på varje stycke fann vi mer différence i lagtexten. Under vägens gång har vi skrivit om varandras stycken, ändrat dispositionen av stycken, raderat, adderat et cetera. Detta gör att uppsatsen, och dess alla delar, i sitt slutgiltiga stadié är högst påverkad av båda uppsatsskrivarna och det är nästintill omöjligt även för oss själva att se vem som har skrivit vad.